Det här verket har digitaliserats vid Göteborgs universitetsbibliotek.
Alla tryckta texter är OCR-tolkade till maskinläsbar text. Det betyder att du kan söka och kopiera texten från dokumentet. Vissa äldre dokument med dåligt tryck kan vara svåra att OCR-tolka korrekt vilket medför att den OCR-tolkade texten kan innehålla fel och därför bör man visuellt jämföra med verkets bilder för att avgöra vad som är riktigt.

This work has been digitized at Gothenburg University Library.
All printed texts have been OCR-processed and converted to machine readable text. This means that you can search and copy text from the document. Some early printed books are hard to OCR-process correctly and the text may contain errors, so one should always visually compare it with the ima-ges to determine what is correct.

GÖTEBORGS UNIVERSITET

N:R 34 (1389) A. 26:TE ÅRG. VANLIGA UPPLAGAN. LÖSNUMMERPRIS: 12 ÖRE.

ILLUSTRERAD TIDNING
GRUNDLAGD AF FRITHIOF HELLBERG
IDUN
FÖR KVINNAN OCH HEMMET

SÖNDAGEN DEN 24 AUGUSTI 1913.

HUFVUDREDAKTÖR OCH ANSV. UTGIFVARE: JOHAN NORDLING.
BITR. REDAKTÖR: ERNST HÖGMAN.
RED.-SEKRETERARE: ELIN WÄGNER.

E. WALTER HÜLPHERS.

Författare till "Carolus Rex", det första Stadion-skådespelet, hvars premiär inträffar i dessa dagar.

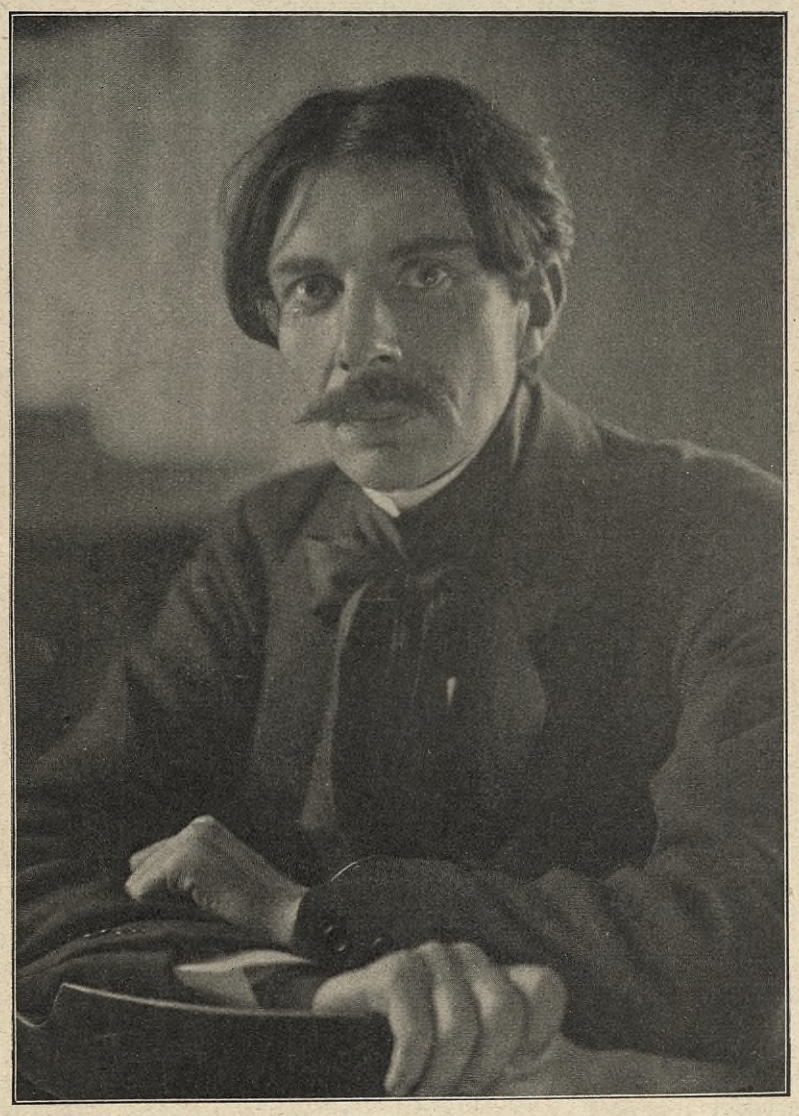

Calla Sundbeck foto.

"CAROLUS REX" — det första friluftsskådespelet på Stadion! Kan väl en bättre skådebana önskas för en dramatiserad "Kung Karl den unge hjälte" — och kan väl en lämpligare inledning tänkas till detta slags Stadion-idrott än ett skådespel, som rör sig om tolfte Karl, den svenske vapenlekaren framför alla?

Förväntningarna äro också i dessa dagar högt spända, då man vet att Dramatiska teaterns bästa krafter skola möta fram vid tillfället. Och att döma af det visserligen fåordiga, men uttrycksfulla beröm, som teaterchefen och kritikern Tor Hedberg gifvit "Carolus Rex", så har man äfven någonting riktigt bra att vänta sig. Walter Hülphers torde ha allt skäl att vara nöjd med sin debut som dramatisk författare!

Skådespelet, som är indeladt i fyra akter, börjar med öfvergången vid Dniepern. Andra akten försiggår på juldagen i Demotica, då Karl efter elfva månaders overksamhet och sjukdom ändtligen stiger upp från sin säng. Den tredje akten visar honom i full drabbning på Rügen och efter nederlaget där. Och i den sista utspelas slutkatastrofen af hans lefnadssaga — framför Fredikshald. Det hela bildar en kedja af väl sammanförda episoder från den period, som stycket omfattar, och hvilka utmärka sig genom mycken dramatisk effekt. Särskildt de förekommande lägerscenerna äro af ypperlig dekorativ verkan. Konungen själf återigen är fullt genomförd som den hjälte-människa författaren velat se i honom: "den, som vågar skåda genom dimman, hvarpå de döda rida".

De hufvudfigurer, som jämte honom framträda i skådespelet, äro de historiskt bekanta karolinerna Lewenhaupt och Grothusen samt en representant för menige man, Fällman. "En svensk moder", som gifvit fosterlandet den ena sonen efter den andra, är styckets enda kvinnliga figur. Detta är nu allt som vi få veta tills vidare. Det öfriga få vi själfva se och höra! —

Jag nämnde nyss att Walter Hülphers med sin "Carolus Rex" debuterar som dramatisk författare. Detta betyder här, att det är första gången någonting af honom framföres på scenen. Ty åtminstone ett par gånger förut har han försökt sig på den dramatiska formen, nämligen i ett par partier af hans senaste bok "Den heliga elden", där särskildt det ena stycket — "Ave, Domine!..." — tyder på att han här rör sig på ett område där han trifs och känner sig hemmastadd. —

För öfrigt ha vi i novellisten Walter Hülphers lärt känna en författarepersonlighet, som ej hör till dussintypen. Och om också ej alltid klar och genomskådlig, så måste han dock räknas till dem, som städse intressera och rycka en med. Han är en af dessa djupt lagda begåfningar, som ha sin lust och sitt kval i att söka det som ej nås i första hand, och som måste lefva i strid och kamp och självplågeri under ständig längtan efter harmoni.

När Walter Hülphers först framträdde som författare — det var, när han skref sina norrlandsskildringar 1899—1900, "Linjer och dagrar" och "Ångermanländingar" — kunde man ju äfven här skönja ett visst vemodsdrag. Men det är hufvudsakligen under senare år som hans författarskap fått en prägel af rastlöst grubbel. Och samtidigt med det att man sett det fördjupas och växa till i styrka har man äfven lagt märke till, att han sökt inträngа på områden där människotanken ofta går vilse.

Om också Walter Hülphers norrlandsskildringar kanske ej höra till hans djupast nående arbeten eller ha kommit till under samma andliga högtryck som mycket af hvad han senare skrifvit, så finns dock bland dem åtskilligt, som han kan vara stolt öfver att ha signerat och som kan räknas till det mervärdiga inom vår novellistik.

Den utveckling, som man kan spåra i Hülphers författarskap, tycks på sätt och vis vara en återspegling af hans eget lif och af de yttre förhållanden, i hvilka han drifvits af sitt oroligt sökande temperament. Född 1871 i Styrsnäs i Västernorrlands län, där hans far var kamrer vid Ångermanälfvens flottningsförening, lefde han sin barndom och första ungdom i ett af Norrlands vackraste landskap, hvarest själfva jordmånen var dikt och äfventyr. Efter aflagd studentexamen studerade han några år i Uppsala och Stockholm, men måste efter en svår

nervfeber afbryta studierna och återvända till hembygden, där framtiden på ett sågverkskontor inte tycktes honom vidare lockande. Därifrån öfvergick han år 1896 till pressen, som han tillhörde i många år, än i hufvudstaden, än i landsorten, tills han — som han själf säger om denna tid — en dag, drifven af leda och lifsångest, drog sig undan till ensamheten. Genom en god väns hjälp fick han bostad i en skogvaktarstuga bortom Arvika och långt från närmaste människoboning. Här bodde han i två år, långa tider alldeles ensam med skogen, själsstriderna och arbetet. Resultatet blef i synlig måtto en hel del artiklar och dikter samt en novellbok.

Ännu ett ensamhetens år tillbragte han därefter i Rintorpet, högt på en ås öfver Mangskogs kyrkoby — liksom förut själf skötande sitt hem och lagande sin kost. Här skref han en af sina duktigaste böcker "Timmer" och novellen "Pan".

— Nu öfvergaf Hülphers skogsensamheten, som dock utan tvifvel förhjälpt honom till mer jämvikt. Uppgåendet i naturen efterföljdes af ett behof att lefva tillsammans med och för människorna. Äfven i hans produktion märker man tydligt, huru samhörighetskänslan med naturen förvandlats till en brinnande altruism, som söker sig skilda uttryck. I hans förut nämnda bok "Den heliga elden" lockar den honom in i de metafysiska spekulationernas irrgångar, där det ej alltid är så lätt att följa honom. Men här kommer han också med en så ypperlig, klar och stark sak som t. ex. inledningsnovellen "Ordet" och den följande lilla vackra människoskildringen "Ljuset". Båda dessa tydligt nog belysande Walter Hülphers utveckling och fördjupade lifssyn, liksom boken i sin helhet visar hans begränsning. —

Än en gång hade han nu återvändt till journalistyrket, sedan han som gift bosatt sig i Jönköping. Men efter två års uppslitande arbete, hvarunder han äfven anser sig ha vunnit de rikaste erfarenheter och lärdomar, lämnade han det på nytt och flyttade till Grenna, där han numera lefver helt för sin diktning i familjelyckans hägn.

Af ganska stort intresse är det att följa spåren af de Hülpherska anlagen genom släktled tillbaka. Det är i fädernesläkten, som de starkast framträda. Här finner man t. ex. flera medlemmar med konstnärliga och vittra intressen. Så var hans farfars mor den på sin tid berömda dansösen Hedvig Hjortsberg, syster till vår store skådespelare Lars Hjortsberg. Skalden Vilh. Böttiger var kusin till Walter Hülphers far, och den lärde topografen och landsbeskrifvaren Abraham Hülphers var hans farfars bror.

Den Hülpherska släkten, som för mer än 300 år sen inflyttade hit från Hülphershausen i Sachsen, har nästan utan undantag under sex led varit bosatt i Bergslagen. Och det är säkerligen det afskilda bergsmans- och brukslifvet med dess periodiska ensamhet i skogsbygden, som gifvit karaktären det utpräglade drag af tungsinthet, som äfven utmärker Walter Hülphers.

Ett släktdrag, som man återigen endast kan lyckönska honom till, och som tydligen härleder sig från det Hjortsbergska ingeniet, är den begåfning han nu går att visa prof på som skapare af dramatiska gestalter. Dramat är ju dock den diktform, där lifvet mest påtagligt och omedelbart träder oss till mötes.

MARIA RIECK-MÜLLER.

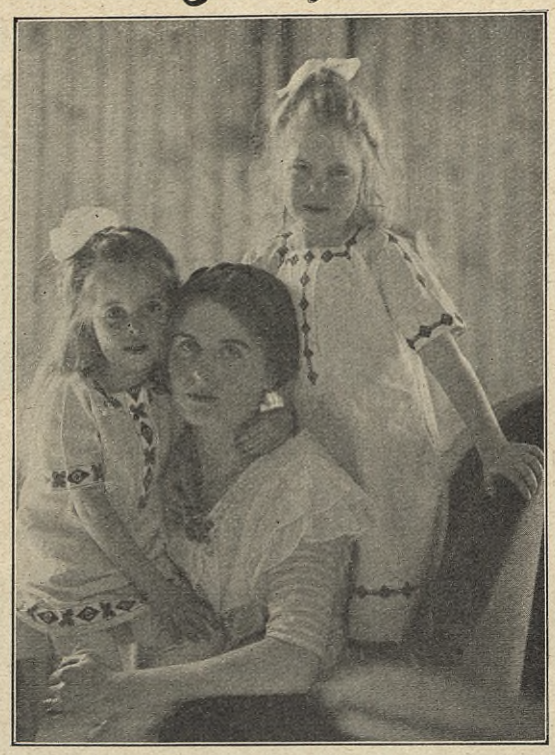

Fru Walter Hülphers med sina små döttrar.
C. Sundbeck foto.

Ödesryttaren.

Åskan mullrar, och hofvarna dundra,
ryttaren ensam far fram, som om hundra
följde hans stormande ödesridt.
Fram öfver fälten,
fram skall hjälten
sanningsträktande,
dödsföraktande,
hårdast, där hagelskurar gå stridt.

Marmor! Har den danat hans hjärta
kallt för andras och egen smärta?
Se, där hästen med hofven berör
marken, falla
blommorna alla
frostförhärjade,
dödsinbärgade,
allt vid den vilda galoppen dör.

Fram, bara fram öfver åkrar och murar;
fram som en storm med dundrande skurar,
vädret är Guds, är hans gisselslag.
Helig är vreden,
bruten är freden,
trolösa skändare,
mordbrandständare
brutit en evig rättfärdighets lag.

Måge så rikenas öden stupa
ned i evigheternas djupa
gudaskakade sikt och såll,
svek skall han hämna,
ren skall han lämna
kronan och länderna
Gud i händerna,
vore så endast stoft i behåll.

Måge så landet i vånda förblöda,
folket blott nämnas i led med de döda,
döden blir seger och flammande ord!
Sverige är gifvet
ordet om lifvet,
älskar det falla nu,
rösterna kalla nu.
Smärtan och nöden gör ande af jord.

Än var dock stunden ej kommen, den sista,
då det begärdes af Sverige att mista
lifvet för lifvet, ett lifvets folk.
Dag kan dock stiga
stor för att viga
Sverige att lågande,
lifvet vågande
vara för världen en lifvets tolk.

Skam, om det flyr från sin strålande ära,
skyr att taga kronan och bära
törnenas röda, droppande sting,
skyr att ett under-
folk gå under,
hjältedådskunnande,
bragdförkunnande
räcka mot döden sin kungaring!

E. Walter Hülphers.

Prenumerationspris:

Vanl. upplagan:		Praktupplagan:	
Helt år	Kr. 6.50	Helt år	Kr. 8.—
Halft år	» 3.50	Halft år	» 4.25
Kvartal	» 1.75	Kvartal	» 2.25
Lösn:r	» 0.12	Lösn:r	» 0.15

Iduns Byrå o. Expedition, Stockholm, Mästersamuelsg. 45.
Redaktionen: Riks 16 46. Allm. 98 03. Kl. 10—4.
Red. Nordling: Riks 86 60. Allm. 4 02. Kl. 11—1.
Verkst. direktören kl. 11—1. Riks 86 59. Allm. 43 04.
Expeditionen: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.
Annonskontoret: Riks 16 46. Allm. 61 47. Kl. 9—6.

Annonspris:
Pr millimeter enkel spalt:
25 öre efter text.
30 öre å textsida.
20 % förhöjning å särskild begärd plats.
Utländska annonser debiteras 30 öre med 20 % förhöjning å särskild begärd plats.

SVENSK ISOLERING.

För Idun af ERIK NORLING.

BORTOM ALLT TVIFVEL LIGGER det faktum, att den svenska nationens själfintresse hastigt vuxit både på djupet och bredden. Närd af intim hembygdskänsla och af medvetandet om en höjd materiell och andlig kultur, alltså af de två i kärlek nödvändiga elementen ömhet och stolthet, har fosterlandskärleken blifvit en lefvande makt i våra hjärtan, våra tankar och handlingar, sådan den icke varit på hundra år. Väckningen ur sömnen var mödosam och hade att öfvervinna en under åtskilliga decennier hopad slöhet och falsk blyghet, misstro och fientlighet a priori mot patriotiskt åskådningssätt. Väckelsemedlen voro därför både kraftiga och sinnrika, och man sparade icke på chargeringar, hvarken den geniale skalden i sina fantasisyner mot en dunkel framtid eller de mindre profeterna med sina billiga hästkurer. Tyvärr har nu mångenstädes yrvakenhet och öfverdrift satt sin prägel på vår nyvuxna, i och för sig berättigade fosterlandskänsla och gett den ett osympatiskt tycke af lokalpatriotisk själfgodhet. För tjugu år sedan hyste vi en kritiklös och svansviftande beundran för a l l t utländskt och en mycket häcklad imitationslust, som vi förresten haft gemensam med det mest fosterlandskära folk, tyskarna. I dag stå vi inför en motsatt ytterlighet, ett för oss långt farligare tillstånd: brist på andlig kontakt med de tre stora omsättningsrika kulturländerna, brist på skarpsynt och klokt afpassad läraktighet, en sådan som upptar annat än modenycker och nya patentbyxknappar.

*

Jag skall här alldeles bortse från de fackvetenskapliga förbindelserna med kontinenten — dessa äro säkert fasta, vidsträckta och fruktbärande. Jag vill endast yttra några ord i en fråga af mera populärt intresse, nämligen ett mycket skönjbart aftagande i vår redan förut ojämna och svaga allmänna kännedom om företeelserna i utlandets litterära lif.

Med några få undantag, lysande och djärfva gengångare från ett kosmopolitiskt bildningsskede, äga vi numera icke någon i egentlig mening b i l d a d p u b l i k, en sådan som följer med de viktigare händelserna i Tysklands, Frankrikes och Englands bokvärld. Vår allmänhet har så småningom med mycken energi och slughet — värda ett djupare syfte — uppfostrats till ingenting mindre än att anse den nyaste svenska litteraturen, märk väl den nyaste, au niveau med eller rent af öfverlägsen allt annat, sig själf nog och onödiggörande kunskapen om andra poetiska lynnen och litterära former. Falska upplysningsspridare ha velat och ofta äfven lyckats inge vår alltför lättledda publik en stämning, som liknar — man rodnar vid att nedskrifva ordet — förakt för "främmande" länders diktning. Våra bokrecensenter ha med en påpasslighet och ett artikelomfång, som stå i en löjlig disproportion till ämnenas reella vikt och värde, afhandlat de nyutkomna svenska romanerna och diktböckerna, medan de, med ytterst sporadiska undantag, af okunnighet och bekvämlighet tegat om betydelsefulla tyska, franska och engelska verk. För de pennor, som ha lust och kompetens att emellanåt skissera en utländsk litterär företeelse, läggas en mängd hinder i vägen från den journalistiska ledningens sida. Våra flesta dagliga tidningar förytligas alltmera, tillmötesgå den lägre publikens lägsta önskningar, bereda ett väldigt utrymme åt rena nyhetssaker, göra stort nummer af ljugande krigstelegram, berätta med feta rubriker och underrubriker om mord-"dramer", eldsvådor och öfverkörda gummor, kåsera om aktörer och källarmästare, diverse lokalt småkram i nuet, på ett sätt som snart närmar sig t. ex. Köpenhamnsbladet Politikens skvalleraktighet och personslickning. Denna moderna materiella aktualitetslystnad och närsynthet bereda alla möjliga svårigheter för de litterärt-kulturella intressena. Bokartiklar med svenskt ämne kunna få vänta på sitt införande i veckor af brist på plats — när inte en brådstörtadt hopkommen anmälan blir synlig samma dag boken ligger i fönsterna, ett offer för nykterhetsraseriet. Att i recensioner om enstaka verk eller genomförda essayer öfver en personlighet uppmärksamma utländsk diktning kan det således nästan aldrig bli tal om, oaktadt bladen äro veritabla pappersdrakar. Man bör rita ett kors på väggen, då detta häpnadsväckande verkligen inträffar och man kan våga ett högt vad om att den afhandlade diktaren är en doyen, en krönt mästare, en af dessa, som gett ut böcker i trettio år och om hvilka alla omdömesklichéer ligga färdiga. Hur ofta sker en introducering med något af uppfräckt och frisk doft öfver sig?

"Svenskhet framför allt" har nu predikats i åratal, och följden har blifvit, att bokpubliken i det land, hvarifrån det internationella Nobel-priset årligen utdelas, isolerat sig, stirrat sig halft blind på den egna soliga förträffligheten. Här har nu menigheten med lock och pock suggererats att njuta af en ofta plump och tråkig "heimatkunst", äktnationell, eller af små noveller om små spleensjuka stockholmska notarier i verken och deras butikfrökenerotik, medan den lefver i gröfsta okunnighet om Frankrikes hela nyare — för att inte tala om äldre — diktning, utom förstås snobbnumret i salongerna, Anatole France, och heller ingenting vet om exempelvis den tyska romanens pånyttfödelse, dess djupsinniga experimenthåg, kärlek till problem och kontakt med eviga idéer och relativt tidsoberoende tankar. Och dock står det för en hvar, som af anlag och skolning besitter någon intuition i litteraturhistorisk riktning, ganska klart, att många af de författare och böcker, som nu af kortsynta och hufvudyra anmälare höjts till skyarna här hemma, äro uppblåsta storheter för dagen, hvilkas tillvaro i en oväldig framtid säkert blir täckt af glömskans spindelväf. Öfverskådar man och väger de faktiska resultaten, sedan dagslarmet stillnat, måste man inse, att de senaste tio åren med sina många nya namn i svensk diktning äro en efterklangs- och förfallstid eller, ur mera optimistisk synpunkt, en kvantitativt idog beredningstid för väsentligt nya krafter och kvaliteter, som ännu ej sett dagsljuset hos oss. Inom den yngre generationen finns ingen enda andligen betydande, på en gång genombildad och originell, forntids- och framtidsenande, fast personlighet — kort sagdt, inget geni, som nypräglar tankar och skapar värden. Allt är talangfull och aktningsvärd jämnstrukenhet i denna skrifkunnighetens guldålder, hvars kännetecken allra mest är hvardaglig småaktighet i problemställning och faktur eller en ihålig parad med världsåskådningar i skönlitterär form, som blott visar vederbörandes intellektuella fattigdom under kostymerna och som kommer oss att med ständigt frisk tacksamhet åter söka upp Heidenstams Hans Alienus, den enda "bildningsromanen" i Sverige, en ej ovärdig frände till Parcifal, Faust, Wilhelm Meister, Heinrich von Ofterdingen, Der grüne Heinrich m. fl., och glädjas åt att vi dock äga verksam en tänkare-konstnär som Per Hallström. —

Innehafvarna af våra största bokaffärer måste försiktigt umgås med utlandets litteratur och töras ta in blott några få exemplar af de märkligare nya böckerna, precis som diversehandlare i småstäder göra i fråga om bättre varor, med kännedom om publikens ringa köplust i dylika fall. Våra tidskrifter leda sällan uppmärksamheten utåt det litterära Europa — hur annorlunda på 80-talet, då instruktiva och artistiskt skrifna essayer litet emellan lades fram! De vidhålla i stället den felaktiga taktiken att servera vanligen rätt opersonliga och uddlösa "revyer" öfver tilldragelserna i den inhemska bokmarknaden. Naturligtvis borde just månadsskrifter ha till uppgift att behandla isynnerhet litteratur utifrån, då ju i detta fall aktualiteten icke spelar någon så viktig roll, i stället för att följa dagspressen i spåren: en föråldrad diligens, som kommer med reflexioner och omdömen öfver närliggande ting långt efter det att det snabba moderna postväsendet i form af de dagliga bladen gett vår publik i handen, hvad den skall tycka och tro. Och dagspressen å sin sida försummar, som nämnts, alldeles att bringa några tanke- och litteraturbref med utländsk stämpel. Så bli af brist på vägledare och stimulans isolering och okunnighet det nödvändiga tillståndet, så mycket mera som här inträdt en beklaglig tillbakagång i fråga om solida, organiskt uppbyggda språkstudier bland vår ungdom, hvilken nu fostras till affärsmän och turister, men förbiser ett språks hjärta: dess litteratur.

Snart kan väl ingen här i landet läsa franska böcker och snart upphör nog hvarje möjlighet till andrahands-kunskap om kontinentens boklif. Säsongveckobladet Thalia, som bars af personlig kulturidealitet hos en fint bildad man och där goda försök begyntes att hålla en kritisk kontakt med den litterära odlingen utanför egna gränser, har lagts ned för alltid, i saknad af uppmuntran. Detta är ett oroande tecken bland många. Den enda tidskriften på svenska med en systematiskt ledd, rikhaltig utländsk litteraturafdelning är nu halfmånadspublikationen Nya Argus — i Finland.

I Tysklands dagliga tidningar, tråkigt utstyrda men gedigna, i motsats till de svenska lite "tunga", om man så vill, ägnas emellanåt uppmärksamhet åt svensk litteratur, vanligen i öfversiktsartiklar. Det är ju oomtvistligt, att utlandet kunde och borde ta en mera intim notis om vår äldre och nittitalslitteratur. Men det är till gengäld barockt och förmätet begärdt af de patriotiska ifrare, som på fullt allvar mena, att utlandet borde ställa sig i någon sorts varmare kändt lärjungsförhållande till oss eller åtminstone gå långt utöfver vissa stereotypa artighetsfraser och s t u d e r a vår diktning med samma nit och grundlighet, som synes

KOSTYMER för 5 kronor stycket är väl billigt? Sänd Eder gamla smutsiga, nerfläckade kostym i och för kemisk tvätt och pressning till Örgryte Kemiska Tvätt- & Färgeri A.-B., Göteborg och Ni blir förvånad öfver det goda resultatet.
Det är ej likgiltigt, till hvilken affär Ni vänder Eder, ty det är stor skillnad på kemisk tvätt och — kemisk tvätt.

KLIPPAN. Modernaste Finpappersbruk.
Specialitéer: Finare Post-, Skrif-, Kopie- och Tryckpapper samt Kartong.
Idans textpapper tillverkas af Klippan.

kulturvännen så självklar å vår sida gentemot utlandet. En sådan fordran ter sig nära nog lika naiv och orimlig som en önskan om ändring i själfva världsordningen, tycks det mig. Hos oss svenskar är den naturliga skyldigheten att trots våra enstaka öfverlägsna individer lära mycket i allmän litterär kultur af de stora nationerna med de genomodlade språken — och aldrig ha vi lärt nog. För ett litet folk, allrahelst ett folk med en så slö genomsnittspublik som vår, ligger det endast felaktighet och fara i att spela ignorant, att afvara barometrar på de andliga strömningarna därute. Visst är, att de tendenser till självbelåtenhet, självbespegling och nationell isolering, som göra sig alltmer kvaft kännbara, för länge sen slutat att ha någon god uppgift såsom medel. Vi ha tvärtom skäl att påminna oss Tegnérs ord:

All bildning växer dock på ofri grund till slut;
blott barbarit var en gång fosterländskt.

BARNASOMMAR.

SONDAGSBARNET MARGARETA kom till mor och far sent om hösten som något underbart ljust och lent och fint, och den lilla Stockholmsvåningen fylldes af hennes soliga humörs joller och små skrik.

Hon spirade i blond fägring, och hennes stora ögon började så förundradt ta världen i betraktande, att pappa nästan dagligen måste låta henne göra en lång resa genom rummen och visa henne allt vackert och alla spelande färger. Det blef då bestämdt, att de långa och äfventyrliga seglatserna i skärgården skulle uppskjutas en sommar. Den lilla prinsessan skulle upplefva densamma under inlandets sol.

Halfårsdagen af födelsen kom, och den första hvita pärlan tittade fram i den lilla munnen, och lillan lärde att uttala både mamma och "babba". När läroverket då ändtligen lät pappa följa med, förde tåget den lyckliga familjen genom sommarnattsljusa landskap bort till en station uppe i Värmlands skogar. Den resan gick fort, ty lillan drömde mest hela tiden om den sista upplefvelsen, dockan Kajsa, som var så mjuk och kunde ge så lustiga ljud ifrån sig, och som var så bra att tugga på. Men under den tvåmila färden på landsväg skymtade allt det nya, färgrika, luftigt skimrande liksom en sagovärld. Det var det gryende medvetandets första aning om den blå himmelen och de blåa sjöarna, den väldiga mörka skogen och de vida, leende fälten.

Den lilla hvita stugan, lillans sommarpalats, ligger på en höjd, hägnad i norr af susande tall och gran. Tallarnas kronor sträcka sig högt i det blå och svaja, så att det är en riktig lust att se på, och de smäckra stammarna lysa som guld. Fasadens fönster blänka i solljuset, verandans fransade gardiner bukta sig i luftdraget. Svalorna jaga i rymden, det viktiga skatherrskapet skuttar omkring nere på vägen, den sirliga lilla ärlan trippar alldeles inpå stugan. Humlor och skalbaggar och andra små brummande insekter locka att leka ta fatt, och fjärilar fladdra lätt förbi. Och med sunnanvinden kommer klöfverdoften från vallarna berusande söt och lillan spritter i hela sin fina kropp och klappar i händerna och jollrar och skrattar och kisar mot solen.

Far tar henne på armen och säger "se, se", och hon tar på sig en riktigt förnumstig min och tittar be-

Lillans första bad i öppna sjön.

Lillan sjunger för mor och far. — Siesta på stranden. — Hängmattan i skogen.

Lillan tittar till de små fågelungarna.

För hudens vård och ansiktets skönhet
CRÈME SIMON J. SIMON, PARIS.
Enda skönhetsmedel som icke irriterar huden.

K. ANDERSON
"IDEAL" chatull af ek, med 9½ duss. kontrolleradt bordsilfver eller ock 9½ duss. 1:ma nysilfver till Kr. 625—200.
Praktkatalog, ringmått gratis.
KUNGL. HOFJUVELERARE.
JAKOBSTORG 1. REGERINGSG. 19—21.

Margaretas första namnsdag.

grundande utåt vidderna. Där ligga några gårdar, rödmålade med hvita knutar, inramade af träd och buskar. Och där bortom, långt i söder, är det något stort och lysande, som fångar blicken. Det är sjön, ständigt skiftande dagen lång. Lillan ser och ser, och allt det växlande färgspelet därute drar henne förbi. — Än är vattnet vindfriskt blått med mörka fläckar efter molnskuggorna och hvita skumkammar, än stålblankt under regntung himmel, än som vattradt grått siden med silfverhvita stråk, när stormen rasar och blygrå moln tumla om. — Är det töcknigt, ligger sjön i gnistrande hvitt dis och smälter samman med himlen. Och oftast höljer en fin slöja i skiftande lilasfärg vattnet och synranden; den är tunn och klar om dagen, men tätnar och blir varmare mot kvällen. Det är en vacker sjö med djupt, klart vatten, en pärla bland insjöar. Så får lillan, om ock flyktigt, blicka ut mot en värld, oändligt stor och underbar.

Men det är inte länge, lillan ser så långt bort, tusen saker fånga hennes blickar på närmare håll.

Mest hemmastadd känner Margareta sig, när hon sitter i sin vagn nedanför verandan. Där sträcka sig körsbärsträdets grenar midt för hennes näsa; bladen äro så ostyriga och lekfulla, och de små händerna fäkta ifrigt efter dem. Men plötsligt höres ett ljud, och lillan blir strax rysligt nyfiken. Hon vrider på hufvudet lyssnar och tittar. Plötsligt lyser anletet till af förväntansfull glädje, ty nu hör hon tydligt, att mamma ropar "Margareta!" Men mamma kommer bakifrån, och lillan ser till höger och vänster och sträcker på sig och lyssnar. Och så slår hon ihop händerna och ger till ett belåtet skratt, när hon ändtligen får syn på det efterlängtade ansiktet.

Utanför grinden går en väg, och på den drar så mycket förbi. Där bär en gumma på en korg, och hon måste småle helt hjärtevarmt, när hon ser det lilla ljusa hufvudet ruska energiskt för att uttrycka en vänlig hälsning. Eller också är det en vagn som rullar fram, och då bli ögonen mera undersamma. Det intressantaste är dock att se den långa raden af kor och kalfvar, som om kvällen vallas hem från betet.

Ja, lillan kan omöjligt minnas allt, hon ser hvarje dag. Men när den allra finaste dröm någon gång lockar fram ett leende i sömnen, minnes hon kanske de underbara stunderna i skogen. När far kör henne omkring på de smala barriga vägarna lutar hon sig bakåt och ligger helt stilla och sjunger, så godt hon kan, och tittar upp i det blå och väntar på allt grönt grenverk, som skall glida förbi. När vagnen stannar, reser lillan på sig och granskar platsen. Jaha, där hänger mors hängmatta och där fars under det höga, gröna taket, och rundt om lysa vackra skogsblommor. Hvad här är svalt och skönt! Luften doftar af barr och kåda, solstrålarna dansa och leka, vinden susar, och fåglarna sjunga sin jublande låt. Små bruna ekorrar kila omkring på grenarna och göra förfärligt långa skutt. Det är så många ljud att höra på, lillan måste vända och vrida på sig ideligen. Och mycket smått finns det att fingra på och leka med, kvistar och löf och barr och kottar, och när lillan ser upp på mor och far, som se så muntra ut, blir hennes förtjusning ändå större.

Ibland går vagnen åt annat håll och stannar på en mjuk strandsluttning, där den fina, gula sanden och den långgrunda viken inbjuda till bad. Men därom vet lillan ingenting, förrän hon af mamma försiktigt bäres ut och hör det sorlande vågskvalpet under sig och ser de små klara vågorna bryta in mot banken. Hemma i baljan är hon modig värre och bråkar och stänker vida omkring. Men hon kan inte hjälpa, att hon hisnar en smula nu och ger till ett litet skrik; snart är hon dock medveten om situationen och plaskar af hjärtans lust. Bra roligt är också att ligga på magen i själfva vattenbrynet midt i de lätta vågorna och sprattla med benen. Hon kan inte förstå, hvarför hon skall tagas upp och stoppas in i det stora lakanet, just när det börjar bli riktigt skojigt.

Sedan får lillan den präktigaste, mest oförfalskade mat i världen. Och hon hinner knappt le sitt soligaste leende och klappa mamma på kinden till tack, förrän hon slumrar in så ljuft och sundt som endast ett barn kan göra. — — —

Om kvällen sitter lillan mjukt omstoppad i sin vagn vid grinden och tar godnatt af de röda stugorna och molnen och blommorna. Det är så mycket att se på, att hon högst ogärna vill in och lägga sig. Och när hon slutligen ligger i sin bädd för natten, måste far och mor hålla henne sällskap och deltaga i alla hennes upptåg. Men när far knäpper ihop hennes små händer, blir hon helt stilla, och hon ser riktigt allvarlig ut, medan aftonbönen läses:

"Gud som hafver barnen kär,
se till mig som liten är!
Hvart jag mig i världen vänder
står min lycka i Guds händer.
Lyckan kommer, lyckan går,
den Gud älskar, lyckan får."

Snart slumrar Margareta in, varm, rosig och ännu leende i sömnen. Ute är tyst och fridfullt. Himlen är dunkelt blå, och de mörka skogarna drömma. Intet hundskall höres, intet råmande. Alla husen i byn sofva. Men i rymden vakar den vänliga aftonstjärnan.

Så går lillans första sommar till styrka och kraft för kropp och själ. Tänk, hvad hon har sett och lärt mycket! Solen har kysst henne, vågorna ha smekt henne. Blommor, från doftande linnéa i juni till röd ljung i augusti, ha lyst mot henne. Granar och tallar ha sjungit vaggsånger. Fåglar och bin ha fyllt luften med nya, underbara ljud. Margareta har börjat läsa i naturens stora, lefvande bok. Och fastän hon bara är 8 månader gammal, har hon öfverallt varit en liten solstråle, som värmt och lyst mot alla, som mött henne. Så skall hon växa upp sund och stark och glad som allt det af sol och vind och föräldrakärlek fostrade.

MARTIN MALMGREN.

En 80-åring.

PÅ EN AF SKÅNES MEST IDYLliska och natursköna platser vid Ringsjöns leende stränder i Hörby församling af Malmöhus län föddes fröken Anna Hagelbäck den 18 augusti 1833. Från tidigaste barnaåren hängaf hon sig med nit och allvar åt musikaliska studier. Under ledning af sin fader, musikdirektören, kantorn och organisten i Hörby och Lyby, Bengt Hagelbäck, på sin tid en af Skånes skickligaste och mera kända fiolspelare, hade hon redan vid 16 års ålder gjort så betydande framsteg att hon anställdes för att i pianospelning informera dåvarande häradshöfding Liljeroths barn å Trolleholm, hvilket gods ägdes af excellens Bonde, men arrenderades af nämnde Liljeroth.

Efter att under loppet af ett år ha innehaft denna kondition, verkade hon från sitt 17:de till sitt 21:sta lefnadsår dels som musiklärarinna hos häradshöfding Hygrell å Slagtofta gård i närheten af Hörby dels i sitt föräldrahem, där hon såsom äldst bland tolf syskon nog ock behöfdes. —

Emellertid, vid 21 års ålder, ansåg hon sig åter böra fresta framtiden. Vintern 1854 ställde hon färden till sin moders, Maria Lindstens, födelsebygd, Karlshamn, på hvilken plats hon sökte sin verksamhet genom att meddela undervisning i musik.

Genom tvenne karlshamnsbors, direktör Ullmans och tullförvaltare Behmers, välvilja erhöll hon sina första elever. Hennes framstående duglighet och energi på musikundervisningens område gjorde henne snart känd inom samhället, och allt flera och flera elever strömmade till, för att erhålla hennes undervisning, så att hon nu under ej mindre än 59 år nästan uteslutande haft sin utkomst på pianolektioner.

Såsom ett märkvärdigt enastående faktum kan nämnas att fröken H. under denna långa tidrymd informerat så att säga tre generationer, då både mormor, mor och dotter åtnjutit hennes undervisning. Denna har alltid bedrifvits med största noggrannhet, kraft och säkerhet, så att ej blott inom hennes egentliga verkningsområde, Karlshamn, utan i hela Blekinge, ja, t. o. m. i många öfriga delar af Sverige finnas de, som nu hafva fröken H. att tacka för sin gedigna kunskap på musikens område. Med anledning af hennes 80-årsdag ha ock många hälsningar och lyckönskningar gått till den gamla, som fortfarande, kraftig och full af arbetslust, med aldrig svikande minne, kan med lif och intresse tälja för sina åhörare om svunna tider.

Pröfva **Tuppens Zephyr**

och Ni köper ingen annan.

Driftiga kommissionärer

å alla platser, där vi förut icke äro representerade, antagas mot hög provision. Tillskrif genast

IDUNS EXPEDITION, STOCKHOLM.

Ett minne från Runö.

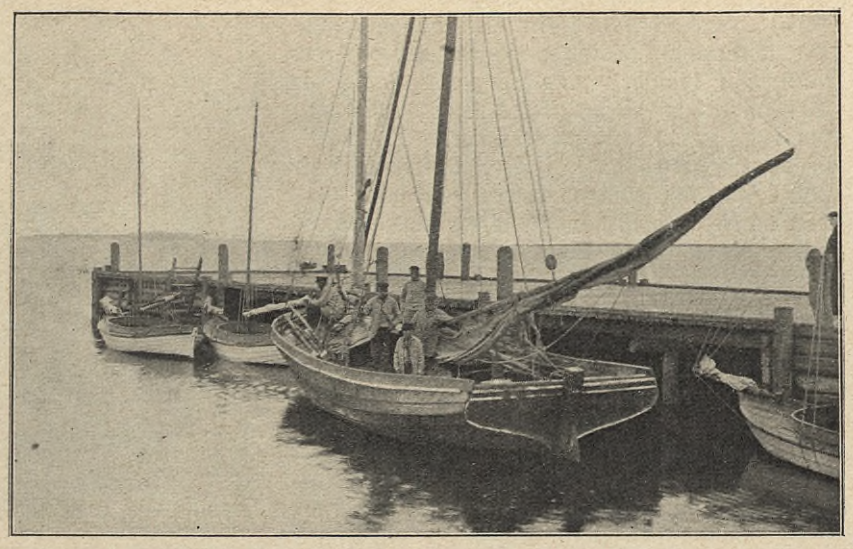

Vår "yala" i Arensburgs hamn.

DE FLESTA HA LÄST OM KYRKinvigningen på Runö i augusti förra året en dag, full af de rikaste intryck och stämningar. Kanske blef för mången som då besökte den lilla sagoön ett nytt kapell invigdt äfven i deras egen själ, en helgad plats där klockor ringa och minna om att det finns ett folk afskildt från världens flärd och buller, oro och strid som i trofast kärlek hållit fast vid gamla Sverige i månghundrade år och trots ensamhet och nöd mången gång hållit sig uppe endast genom sin starka Gudstro!

När invigningsdagen var till ända, då foro alla gäster, men en stannade kvar och den lyckliga var undertecknad. Festtalen hade tystnat, sången hade förklingat — det blef natt öfver Runö.

Jag bodde i prästgården, och ehuru jag låg i "spökrummet" på vinden, var jag helt nöjd ändå. Hade jag inte längtat till Runö i långa 6 år! Jag drömde om medeltid och Gustaf Adolfs dagar! Jag tyckte mig höra "Rullan" — Runös budkafle — (en befattning som ännu fortlefver) förtälja den sista tidende från Riga — de hade varit öfver där med yalan (= segelbåt) och sålt sälspäck — om huru kung Gustaf Adolf hade skänkt "die grosse Burg" i Livland till landshöfding Stiernskioeld, där furstarne Lieven förut härskat, deras stamfader hade från den dunkla hedendomens tider kommit öfver från Sverige och blifvit en af de först döpta i Livland.

Jag vaknade, klockan var 3 på natten. Dröm och verklighet blef till ett, ty utanför mitt fönster hörde jag det starka, gammalsvenska tungomålet. Det var Runöfolket som så dags, sommaren igenom efter 3 timmars sömn, drager ut till arbete. Som alla äro fria män där på ön, få äfven djuren njuta af sin frihet och springa hur de vilja och hästar och kor, får, grisar och gäss ha de i myckenhet, men äfven de måtte känna en fläkt af broderskapets ande, som genomgår hela ön, ty kallar Runöbonden sina djur, så komma de lika gärna som till helige Franciscus i forna tider.

Så bodde jag då midt ibland detta märkvärdiga folk och besökte hemman efter hemman, de äro 28 till antalet, och hvarje hemman har ett stort rum där fyra familjer bo.

Vi hafva mycket att lära af dem, deras förnöjsamhet och endräkt, deras rena seder och gamla svenska ärlighet och först och sist deras oskrymtade gudsfruktan.

Vid inträdet hälsades jag oftast af den äldste med ett "Guds fred" och de lyste upp af glädje att få tala med en svenska om det kära "fosterlandsfolket", som de kalla oss. De ville alltid bjuda mig på någonting och kommo också till prästgården och skänkte mig fisk och ägg m. m. att inte tala om alla de vackra väfda kläderna som jag har med hem, ett säkert bevis på att det hela inte bara har varit en sällsam underbar dröm!

Mycket har redan talats om Runöfolkets seder och bruk, därför vill jag nu hellre berätta om en färd på hafvet med dem, ty där äro Runöborna hemma, gamla sälfiskare som de äro från urminnes tider.

Vi — fyra Runömän, en estner, en ung flicka från prästgården och jag — foro vid 5-tiden en morgon med yalan för att hämta post i Arensburg på Ösel, hvilket man gör fyra gånger under sommaren, ty mellan oktober och maj är man utan post. Min vänliga värdinna ville nödvändigt roa mig och nödgade mig till denna, som det sades, 2 à 3 dagars utflykt, men en inre aning sade mig att det skulle gå illa.

Jag gick med motvilliga steg ned till stranden; hvarje dag från Runö var ju en förlust. På resan till Arensburg hände intet nämnvärdt, utom att vi midt på hafvet kände en ryslig lukt, som kom af en rutten säl, som antagligen blifvit skjuten af Runömännen förra våren, i detta tillstånd var den ännu värd 20 rubel — 40 kronor — men folket var ridderligt nog att ej taga den upp i båten. Vi hade förgåtts af stanken.

Arensburg var, i mitt tycke, en ovanligt otreflig liten stad, men omtyckt badort af ryssarne, platt och ful, långt till hafvet, antikvarisk utan någon skymt af poesi — och gatstenar som sylar. Ingen möjlighet att få upplysning om någonting då de flesta, jag mötte, voro estner, som sprungo när man tilltalade dem, eller ryssar som vinkade med handen och försvunno lika hastigt på de labyrintiska gatorna. Det gamla slottet var dock af intresse att se, där funnos en hel del svenska minnen och i arkiven såg jag många namn från vår storhetstid. Eget nog — så långt efter — kom ännu Karl XI:s namn mången livländsk baron att rodna af harm, en tredjedel af deras egendom hade då kronan slagit under sig.

På grund af stickande motvind fingo vi ligga i Arensburg under 7 långa dagar, och till slut skulle vi få medfölja ryska ångaren Osilia på släp. Vi foro klockan 3 middagen och början var skön nog, men så tog ångbåten mera fart och stormen likaså. Vid halfåttatiden slogo vågorna öfver vår båt allt mer och mer. Jag satt nära styrman, det var som om stora badkar hvart ögonblick östes öfver mig. Till slut, kastad hit och dit af stormen, kom jag in i den illaluktande halföppna kabyssen.

Fartyget for upp i höjden och ned i djupet, krängde och dånade. Men det var ej längre möjligt att hålla ut; stormen tog till, vattnet fyllde båten, pumpmaskin var i olag. Skulle tåget kapas, som band oss vid Osilia, eller skulle vi komma under ångaren? Allt detta undrades på svenska, runska och estniska — — men tåget löstes upp, ångbåten hade saktat farten, kaptenen hade sett vår nöd. — Nu gällde det! Inga segel voro uppe, storseglet skulle upp, kom i olag, stormen vräkte, och pumpmaskinen lagades en smula.

"Det gäller lifvet, vi förgås," hördes rösterna ropa.

"Öfverlämna oss åt Gud," hörde jag gamle Laurentz säga — ja, låt oss göra det, och jag bad dem sjunga "Närmare min Gud till dig", de kände sången och Laurentz instämde: "Närmare hvad än det kostar mig" allt under det de arbetade af alla krafter.

En af männen sprang upp i masten för att rätta seglet, men kunde ej för blåsten; en annan klättrade upp efter honom och — lyckades!

Estern stod lugnt vid pumpen hela tiden, en gammalmodig skröplig maskin. Isak Buller satt vid styret, till utseendet en gammal viking, med något af sjöröfvare också, men med en vänlig blink i ögat när jag talade svenska med honom. Vi voro nu ensamma på det vilda hafvet, ingen möjlighet att vända, ingen möjlighet att nå Runö för stickande motvind — skulle vi förgås?

Jag lämnade mig i Guds händer och väntade att sjunka i vågorna, under det jag uppfattade några ord ur bibeln då och då ifrån folkets läppar. — — Men annorlunda var bestämdt. I stället för i dödens famn hamnade vi på kvällen klockan 11 vid Abro, en liten ö långt bortom Ösel. Där fick jag sätta mig i den vattenfyllda lilla jullen på botten, med armarna så godt som i hafvet, hvars vågor vräkte och slogo öfver oss.

Ellna, den unga flickan, och jag buros sedan i land. Två af besättningen följde oss.

Genomvåta och trötta gingo vi nu på okända stigar och slätter genom trakter, där estnerna bodde. Arvid Bissa i spetsen, bärande min lilla reskorg på sina axlar. Långt, långt fingo vi gå. Ett ljus lyste ur en stuga.

Ändtligen kommo vi fram.

Bissa knackade sakta på ett fönster och slutligen kom en man ut, en estnisk bonde. Bissa som kunde estniska, berättade att vi varit i sjönöd och att vi bådo om en vrå i köket öfver natten. "Främmande i stugan, kan ej hysa flera," löd det lakoniska svaret. — "Kunna vi få ligga på en höskulle," frågade jag. Ja, det skulle vi få, och en kudde och filt lämnade mannen mig vänligt. Så klättrade vi upp i mörkret på en hög brant, skakande pinnstege till höskullen, som låg under takåsen.

Våra Runögubbar, Bissa och Hollinger, som delat våra vedermödor, förtjänade nu dela vår rikedom och lyx! Att få något varmt att dricka kom ju ej i fråga, en chokoladkaka delade jag emellertid med de andra.

I Guds händer somnade vi in till slut. När jag vaknade på natten, kände jag en af Runögubbarnes hufvud ej långt från mitt och jag hörde hur han snarkade. Att öfvernatta så där med Runöfolket föreföll mig helt naturligt, som hörande till äfventyret. Gryningen kom, det var söndag. — Samma motvind, samma oroliga himmel. Bissa och Hol-

Kobb's Hongkong Thé
är den mest omtyckta thédryck.
Till salu i alla finare speceriaffärer.

IDUNS KOKBOK
AF
ELISABETH ÖSTMAN
är den bästa kokbok för det svenska hemmet. - - - - -
På mindre än 2 år har den utgått i öfver 25,000 ex. - Pris: Kr. 5:50 inb.

linger hade nästan klifvit öfver oss, när de vid 5-tiden begåfvo sig ned till sin båt.

Det blef en lång dag för oss, vi lågo mest på höskullen. Att göra sig förstådd af estnerna var så godt som omöjligt, men genom teckenspråk fingo vi litet att äta, surt svart bröd, fläsk och potatis — men deras te gjorde mig mer sjösjuk än färden på hafvet.

Så skulle vi nu tillbringa vår andra natt på höskullen, en betydligt kallare natt. Det blåste och drog förfärligt, ty det var hål och öppningar öfverallt i väggarna och kackerlackor och obehagligheter af allehanda slag. Klockan 5 på morgonen kallades vi af Runökarlarne. På några minuter voro vi i ordning att gå men jag tiggde mig till en smula mjölk och vi fingo betala efter behag.

Nu började vår färd igen i svårt och byigt väder. Jag var nu så förbi att jag kröp in i kajutan, men där trängde vattnet ändå in för hvarje störtvåg.

Stormen dånade som om fartyget skulle bräckas i spillror. På runska talades nu, men så mycket förstod jag, att stormen var så stark, att de ämnade vända flera gånger af fruktan för lifvet.

Bättre ut till hafs än till Arensburg igen, tänkte jag. I dödsfara voro vi gång på gång, Laurentz sade att han aldrig i sitt långa lif i kamp med storm och faror sett så många skydrag på en dag, sex hade passerat alldeles nära invid oss.

Det pep i seglen som från otaliga hvisselpipor och i förening med åskan, som mullrade, lät det som en mäktig stor orkester!

Ja, vi voro i dödens händer, men Gud tog oss därur, och slutligen saktade stormen. De sista timmarna måste vi t. o. m. taga till årorna och kommo verkligen, ehuru sent på aftonen, fram till Runö. Pastorns och flera af folket mötte oss vid stranden, vänliga och glada att se oss. Det var som att komma hem efter en månad i svår landsflykt.

VIRGINIE KANTZOW.

MAGGI.

En liten historia af CARL SVENSON-GRANER.

JAG HAR EN LITEN DAM bland mina bekanta, en liten stockholmska, och hon heter Maggi. Hon har ljust hår och gråblå ögon, som lysa och spela. Men ibland kunna de rikta sig så bestämdt på ett föremål eller en person. De ha redan lärt sig iakttaga och värdera. Annars är Maggi bara fem år. I somras bodde hon ute på Dalarö, och det är där denna lilla historia tilldrager sig.

Det är nu klart, att Maggi tycker om godter som alla små damer vid den åldern. Hennes föräldrar handlade ute på Dalarö i en hökeributik och i den butiken stod ett biträde som hette Blomqvist.

Ja, den Blomqvist, hvad han var för en schangtil karl! Han hade af den goda naturen utrustats med alla de företräden, ett hökeribiträde på landet behöfver för att slå an på den jungfruliga publiken. Den sökte sig också helst till den butik, där Blomqvist stod och expedierade, med blyerts bakom örat och ett sött småleende på läpparna. Han bar också violett halsduk och hans hår var så finkammadt, att det var en fröjd att se det. Och därtill pratade han ledigt med fruarna och jungfrurna, då han dök ned i silltunnan, skar af på korfven eller lade in kryddor i strut.

Maggi följde alltid med sin mamma, då hon hade ärende till hökeributiken. Och då fru Berg och Maggi kommo in, bugade Blomqvist, så han nästan slog pannan mot disken, och så sade han:

— Ser man på, lilla fru Berg är ute och går — ser man på! Hvad får det lof att vara för smått och godt i dag. Färska varor, nyss inkomna, färska, goda varor och reell behandling!

Blomqvist for fram och tillbaka mellan lådor och tunnor. Han pratade i ett, medan han expedierade. Maggi följde honom med sina stora, iakttagande ögon. Men hvar gång han gick förbi den stora, granna karamellburken och de öppna lådorna med choklad, hvars stanniolpapper lyste och lockade, hvar gång han gjorde det, spratt det till litet i Maggis hjärta.

Men när nu fru Berg fått, det hon skulle ha, och gick, då bugade Blomqvist ned mot disken igen och höjde skämtsamt och litet kokett ena handen i luften, viftande med fingrarna, högst afmätt och korrekt.

— Adjö lilla fru Berg, sade han. Adjö lilla fröken och glöm nu inte bort oss vid förefallande behof. Alltid färska varor och reell behandling.

Fru Berg och Maggi gingo hemåt en dag efter ett besök i butiken. Det var tydligt, att Maggi tänkte på något, ty hon var så fundersam och tyst. Ja, när de mötte ett par af hennes allra bästa små väninnor, så brydde hon sig inte om dem utan gick bara vidare med sin mamma. Till sist sade hon:

— Vet mamma, den här Blomqvist... Hon hejdade sig.

— Ja, hvad är det med honom?

— Jo, vet mamma, den här Blomqvist, han är min fasa.

Hon tryckte på ordet "fasa" och såg djupt skakad ut.

Så gick det en tid. Och dagarna gå så fort därute på det ljusa Dalarö. Himlen är blå och vattnet blått och allt är en enda stor lycksalighet. Båtarnas hvita segel lysa mot det blå vattnet, som krusar sig på fjärdarna, men inne på stigarna lyser det af unga flickor i hvita, tunna klänningar och hvita skor, flickor som äro så välkammade i håret, att det vore synd dölja det med en hatt. Och går man genom Schweizerdalen hör man unga röster klinga från tennisbanan, där bollarna flyga öfver nätet — och så komma vi fram till Askfatet. Hela stranden med sin buktande linje, bak hvilken skogen står som en blågrön kuliss, lyser af hvita och bruna kroppar — och allt är ganska godt som på första skapelsedagen.

Men en dag framme i augusti kommer det en hel svärm grå pansarbåtar och lägger sig midt ute på en af fjärdarna. Stigarna börja vimla af unga sjöofficerare i välpassande uniformer och af blåa matroser. Men det vimlar också af hvita, unga flickor med smala halsar och med en än mera välordnad frisyr. Det sorlar och brusar af unga röster. Det är sommar och blå luft. Lifvet är så ungt och vackert, lika blankt och lockande som de skimrande vattenytorna. Lossa och styr ut, tag oss, leende äfventyr, och för oss ut, ut mot hafvet!

Men om kvällen spelar musiken boston och two-step uppe på hotellet, som strålar och lyser, och därinne skymta hvita flickor och blå officerare och allt är förtjusande roligt och förtjusande trefligt. Men ute på det dunkla vattnet ligga de stora järnkolosserna och se så hotande ut. Då och då skimrar det till ute i det blå och dunkla af elektriska ljussignaler. En sekund tändas pärlband af gula, af röda lampor. Så slockna de. Nu igen men i ny sammansättning. Folk stå och stirra ut mot båtarna. Det susar litet mörkt och höstligt i träden. Men åter och åter tonar bostonmelodien genom hotellets öppna fönster och sorlet vaggar med i dess takter. Det är som en dröm, som en saga.

Nästa dag äro båtarna borta. De hvita flickorna gå ensamma igen eller nöja sig med den ordinarie uppvaktningen. Bollarna komma i gång igen vid tennisbanan — allt är lika roligt och lika tråkigt igen.

Under all den uppståndelse officerarna förorsakade på Dalarö ha vi glömt bort Maggi. Hvad har hon nu tagit sig till under denna långa tid? Ack, hon har hoppat hage, flugit i gungan mellan träden och slagit volter, som är hennes specialitet. Hon har kastat ring på krok och förfärdigat pärlhalsband. Hon har tagit sönder sina dockor gripen af lust att se huru de ta sig ut inuti. Och hon har lekt "mamma och barn" med sina väninnor — och så en dag fick hon följa med herrskapet Herz' jungfru Anna för att handla i hökeriaffären.

När nu Anna och Maggi träda in, så är Blomqvist genast idel förbindlighet. Han låter den ena kvickheten efterträda den andra, han ler, han bugar, ögonen lysa — han är i dag vid briljant kondition. Maggi följer hans rörelser med stora, iakttagande ögon. Men hvar gång han går förbi den granna karamellburken och chokoladlådorna spritter det i hjärtat. Kanske ändå nu? Men Blomqvist vet om inget. Han låter artigheterna mot jungfrun flöda, och han klappar Maggi på hand öfver disken, men Maggi hon drar litet stolt handen tillbaka.

Då händer det. När Blomqvist fått notan färdig, rullar han med en oefterhärmligt rund handrörelse en strut, låter handen dyka ned i karamellburken, i den granna karamellburken — Maggis ögon bli djupt och innerligt iakttagande — och öfverräcker sist den lilla struten till Maggi, som niger till litet förläget. Men i sitt stilla sinne tänker hon:

— Se så där; det kunde han gjort för länge sen i stället för att buga och prata, i stället för att vifta så där med fingrarna och vara min fasa.

Men när de komma hem, rusar Maggi in till sin mamma och visar strålande af glädje struten, hon har i handen.

— Se, se, ropar hon, se hvad jag har fått af Blomqvist.

—Jo, jag tackar jag, säger modern. Blomqvist han vet han, hur han skall ta folk. En hel strut — och så teaterkonfekt. Men, fortsätter modern och söker se allvarlig ut, att Maggi tagit mot konfekt af Blomqvist, han som är Maggis fasa.

Maggi ser litet fundersam ut. Hur skall hon komma från detta? Men hon har munnen full med konfekt och mumsar på af alla krafter. Det där andra får hon väl reda ut sedan. När hon nu en gång fått konfekten, så kan hon väl inte låta bli att äta upp den.

Men sen konfekten är uppäten, sätter Maggi sig i ett hörn och funderar. Gång efter annan gå blickarna till modern, som sitter ute på verandan och sysslar med ett handarbete.

— Men hvarför går inte Maggi ut och leker? frågar mamma. Ut med sig i solen!

Då kommer Maggi framglidande mot modern. Hon smyger in i hennes famn, som om hon ville ge ett djupt förtroende.

— Mamma, hviskar hon.

— Ja, Maggi lilla, hvad är det?

— Jo, Blomqvist... hon hejdar sig litet.

Modern manar på.

— Ja, hvad är det med Blomqvist?

Maggi svarar:

— Jo, jag har tänkt noga efter, och jag tror inte, att Blomqvist är min fasa längre.

UR VECKANS BILDERBOK.

1

DEN FÖRSTA BILDEN I DEN serie fotografier, som afspegla veckans händelser, är en gruppbild af det andra nordiska skolkökslärarinnemötets 300 deltagare. Mötet, som hölls i Göteborg, hade till ordförande fröken Ingeborg Wallin från Stockholm. Föredragen och diskussionerna rörde olika former af huslig ekonomi i de fyra nordiska länderna. (Foto Olga Rinman.) Å bild 2 se vi landshöfdingens dotter i Västerås, fröken Elisabeth Wersäll, med sin brudgum friherre Beck-Friis samt tärnor och marskalkar. Fotografien från Ernst Bloms ateljé är tagen å Västerås slottstrappa. Prins Carl, prinsessan Ingeborg och hennes syster prinsessan Thyra ha i dagarna gästat hofmarskalken grefve Philip Klingspor å Ekenäs slott i Östergötland. Bild 3 visar värdfolket, grefven och grefvinnan Klingspor, med sina furstliga gäster i slottsportalen. (John E. Thorin foto.) Bild 5 är tagen den 14 augusti å slottet Torönsborg, där slottsfrun grefvinnan Ebba Mörner firade sin sextioårsdag. Fotografien är af K. L. Lindelöw, Norrköping. Bild 4 återger en situation från Stockholms läns skytteförbunds 10-årsjubileum söndagen den 17 augusti. Högtidligheten firades med stora skyttetäflingar å Stora Skuggan. Äfven damerna hade en täflan, och den unga damen ytterst på vår bild är första pristagarinnan fröken M. Fryckman, Björksnäs. (Th. Modin foto.) Slutligen meddelas äfven en bild af Öresundssimmarna före starten i Landskrona. I denna af Dagens Nyheter anordnade sportsliga kraftmätning, som ägde rum i söndags under synnerligen hårdt väder, blef segraren kandidat Stenström (stående å öfre raden till höger å bild 6) som på nio timmar simmade en distans af 20 km. (Foto R. Cöster.)

2

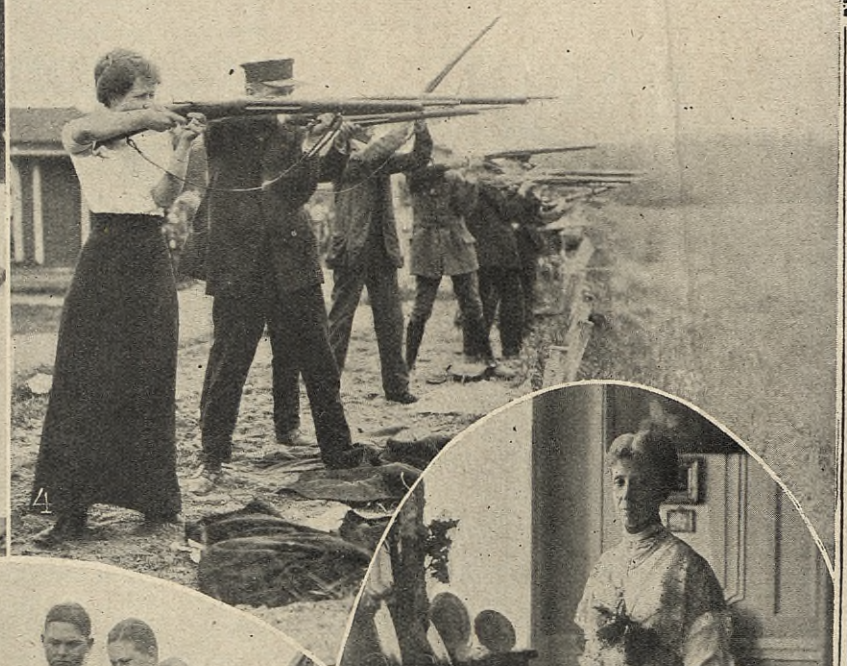

4

3

6

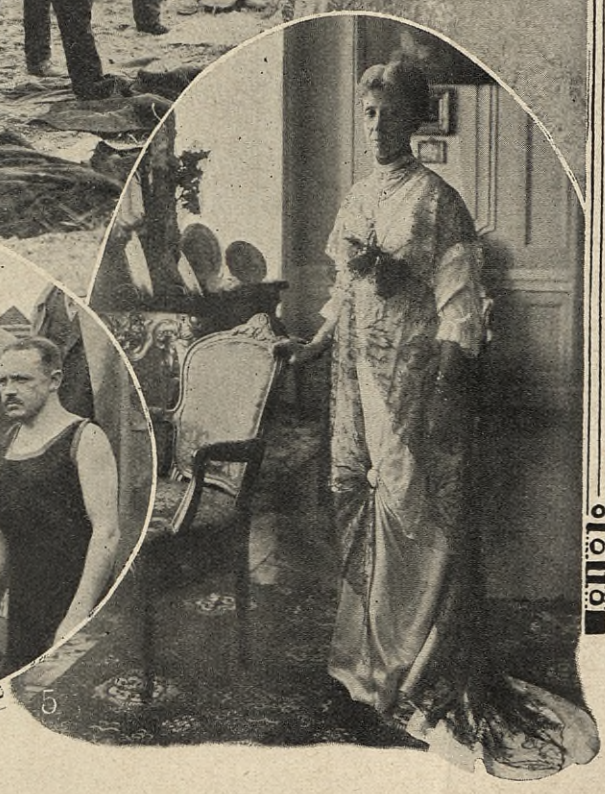

5

FRÅN VISBY JUST NU.

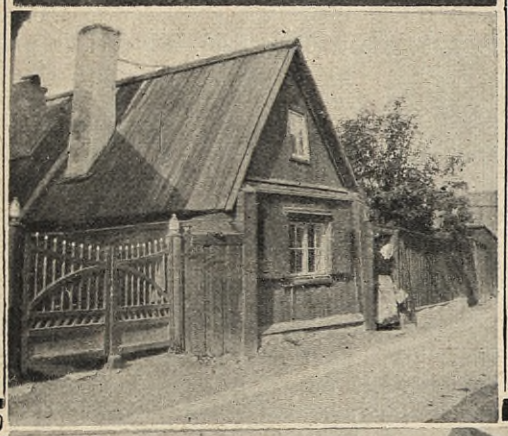

VI DRIFVA PÅ MÅFÅ I DEN gamla staden inom murarna med herrar Romdahls och Roosvals ord ringande i öronen och omsusade af hela tidningspolemikens storm. Blås friska storm! Alltid rensas luften, och ett och annat grobart frö kanske fastnar.

Vi gå på de gamla, krokiga, smala, knaggliga gatorna. Hela stadsplanen med gatunätet är kvar sedan medeltiden — men hvar äro alla medeltidshusen? De ha krupit ned i nedervåningarna eller källarna, endast några få stå någotsånär orubbade kvar: gamla apoteket, trappgafveln, som skymtar uppe i gränden från Donners plats — för att endast nämna ett par. Ungefär 90 medeltidshus har man hittills funnit lämningar af, mestadels som källare i nuvarande hus — källare med hvalf och massiva pelare som kryptan i en kyrka. Af somliga finnas endast murrester inne i trädgården, som Kalfskinnshuset i Borgmästarns trädgård t. ex.

Huru gamla äro då de Visbyensiska husen, kåkarna, "fiskarkojorna", som synas oss så pittoreska bland murgrön, valnötsträd och rosor? Knappast något enda från 1500-talet. Ett mindretal från 1600-talet. Huset med vapnet öfver porten midt emot Drotten, har medeltid i källaren, men för öfrigt är vapnet mycket äldre än huset, som säkerligen är byggdt på 1700- eller början af 1800-talet. 1700-tals hus finnas här många, däraf några af de största i staden, såsom det Hårlemanska och Flickskolan — hur måtte inte de ha stuckit af mot omgifningen på sin tid! Det öfvervägande antalet torde nog vara byggda på 1800-talet, småhus, byggda utan någon arkitekt alls.

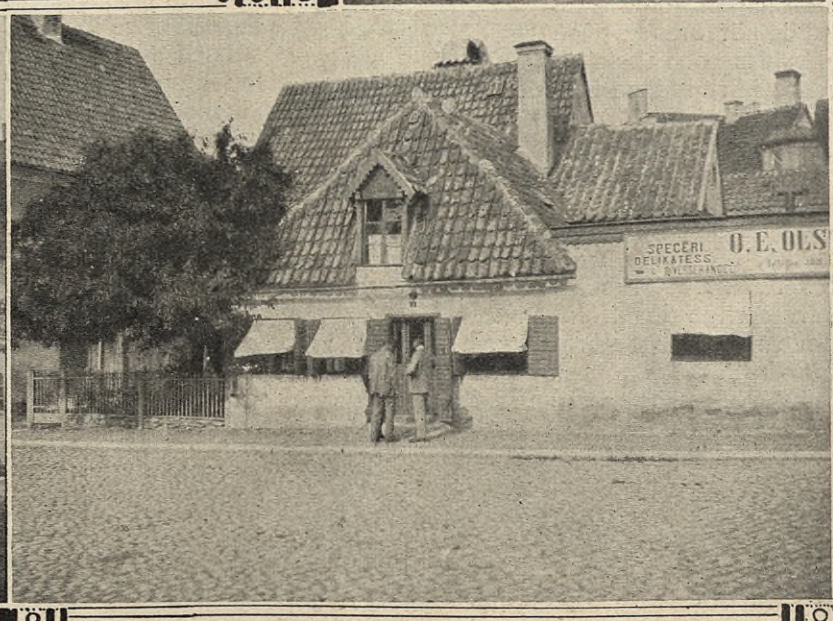

Vi stanna framför det proportionerliga, prydliga, mycket beundrade lilla huset midt emot Biskopsgården — en riktig liten pärla. Det flyttades från Fole i slutet på 1700-talet och förseddes då med sina snidade pilastrar och sirater. En gammal gumma, som bodde på Klinten häromåret, berättade, att hennes morfar varit med om att flytta det. Och dess arkitekt? En bybyggmästare — "namnlös, odödlig", låtom oss hoppas i ännu några århundraden.

En medlem af Visby byggnadsnämnd upplyser oss om, att det förra året kom in två förslag till nybyggnader. Två hus om året — det är bra litet att göra för en af staten aflönad stadsarkitekt! Nå, men ombyggnader då? Ja, inte vilja de i allmänhet kosta på arkitektritningar till det. Vi bo själfva här i ett 1700-tals hus, trångt och obekvämt och med bjälkar i det låga taket. Vår värd ville häromåret bygga ett trapptorn för att öka utrymmet — nu måste möbler och saker till vindsvåningen tas genom gafvelfönstret med uttagen post. På våra ifriga föreställningar afstod han emellertid. Men han sörjer än i dag sitt trapptorn, och det vet han precis, hur han skulle ha byggt utan att fråga någon arkitekt. — Ja, men om de skulle få ritningarna gratis till sina ombyggnader? — Det skulle inte hjälpa, utförandet skulle i alla fall stå dem dyrare än om de gjorde ritningarna själfva.

Att för Visby inom murarna skall gälla samma byggnadsordning som för alla andra städer i riket är däremot hemskt. Måtte det i tid få en särskild byggnadsordning, som passar till den medeltida stadsplanen, och som kan bevara vår riksklenod för flera skandalhus!

Hur vi drefvo och titade in i våra välkända, pittoreska små vråar, gårdar och krypin, med gamla apotekets trappgafvel stickande upp bakom den murgrönsklädda stadsmuren, en gammal förfallen trädgård, stockrosor och låga tegeltak, kaponiärens dunkla, öfverklängda grotta — — — kommo vi till en liten vrå nära sjömuren, som för ett par år sedan var förtjusande. Då låg den inne i en privat trädgård — en bit af stadsmuren med murgrön, en damm med foreller och midt i den ett fallfärdigt lusthus — en stämningsfull, mystisk halfdager under gamla träd. Ägaren ville stycka tomten, den gamla dammen skulle igenläggas, och ett nytt hus byggas där. Staden köpte då med berömvärd pietet in biten och ordnade den till öppen plantering — men, o, ve, "linjalbacillen" var med, man cementerade i skarpa hörn rundt kring dammen och satte ett simpelt järnräcke omkring. Lusthuset är naturligtvis borta, forellerna och muren äro kvar — men stämningen — — —

För närvarande pågå utgräfningarna i St. Nikolaus och skola afslutas i år. Man har redan börjat lägga igen det, som föregående år blottlagts och som nu är ritadt, uppmätt och inlagdt på planen. En insändare klagar öfver, att det går så långsamt. Ett sådant noggrant vetenskapligt arbete måste ta tid, särdeles som man ej kan arbeta med så stor styrka, då hvarje mans arbete måste noga öfvervakas. Karlarna äro emellertid mycket intresserade af att förhjälpa sin "doktor" till goda resultat. De äro öfvade att taga vara på minsta målade glasskärfva — här om dagen hittades hälften af en ornerad benknapp, säkerligen en dyrbarhet för den medeltidsdam, som tappat den. Saker förfärdigade af ben voro, som bekant, mycket omtyckta under medeltiden. Arbetarna visa sig mera intresserade för vetenskapens forskningar än nyss omtalade insändare, en af Visby förnämsta borgare. För ett par dagar sedan måste ett par grenar af en fläderbuske, som står i koret, afskäras, för att man skulle komma åt att gräfva. "Hur skall det nu gå för oss?" sade arbetaren. Han följer med intresse tidningspolemiken.

Denne samme karl bodde med sin familj i en af kåkarna vid S:t Lars, och där voro de ständigt sjuka. Nu ha de flyttat till Klinten och hans lille Karl-Gustaf ser ut som hälsan själf, där han tagit sin position i ruinen, och mor ser också präktig ut, när hon kommer med fyra-kaffet. Kåkarna äro nu af hälsovårdsnämnden utdömda som människoboningar, men staden har med berömvärd pietet låtit dem stå kvar.

Tidigt nästa vår sås gräs i Nikolaus och om ett par år växa där nya buskar och träd utom de kvarstående, och murgrönan — som aldrig rörts — har slingrat sig vidare. Men man skall då veta, om man nota bene vill veta det, hur den kyrka såg ut, som dominikanerna fingo upplåten åt sig, då de kommo på 1200-talet, och som enligt sägen skulle vara byggd 1097, man skall ha reda på dominikanerkyrkans olika skeden, man skall veta platsen för den graf, där sannolikt Petrus de Dacia hvilar efter sin långa, märkliga lefnad m. m. Men för all del förskona våra stolta ruiner från vetenskapens strålkastare, låt oss sitta i den sköna grönskan och drömma — och kanske somna. Låt oss behålla våra berömda sagor om gullgåsen, den gömda skatten och skomakargesällen Salzwedel, som steg till rangen af en af Visby förnämsta borgare. Hvad bry vi oss om att gå i S:t Klemens och se på vår första missionskyrka, på de mördade missionärernas eller kyrkobyggarnas dubbelgraf, på den sekel efter sekel nyuppförda kyrkan med sin kyrkogård. Hvad angår oss af fädrens steg slitna trösklar, af pilgrimmers knäfall nötta hällar, sägner om Botair af Akebäck — — — Vi vilja ej ledas af vetenskapens "torra hand" till nya upptäckter, större vetskap om medeltiden, vidare vyer!

Utan att vetenskapen får "sticka sin spade" i ruinerna, lär nog aldrig deras historia bli klar.

Jag undrar just, hur muren och ruinerna skulle sett ut, om ej riksantikvarien och Vitterhetsakademien hållit sin hand öfver dem, Riksdagen beviljat anslag, och konservering utförts under sakkunnig ledning, innan det blef för sent. Se på Olof och Gertrud — där just intet fanns att rädda! De massor med hästkranier som kommo upp vid första årets gräfning i Nikolaus skvallra om en länge sedan förfluten förnedringstid, antagligen då hästkött var orent och "rackarn", som bodde vid Norderport fick slakta hästarna — i skeppet till S:t Nikolaus. Den nästan outrotliga svinmollan i S:t Klemens skvallrar äfven om en liknande förnedringstid och den så sen som i mannaminne, då det inre var belamradt med svinhus, oxstall och brännvinsupplag. Men den tiden passade kanske bättre ihop med gullgåsen och Visbybornas känslor än den nuvarande alltför "vetenskapliga" stämningen.

MÄRTA EKHOFF.

Ella Hults kvinnliga utbildningsskola,

som under en följd af år varit stationerad vid Kneippbaden, Norrköping, har nu flyttat in i gamla disponentvillan vid Rörstrand i Stockholm. Dess verksamhet kommer att fortfara under samma ledning och efter samma plan som den förut i Idun utförligt skildrade, och en ytterligare fördel för dess elever är att framstående lärarkrafter i skilda ämnen lättare kunna förvärfvas i Stockholm. Skolan, som är fridfullt och vackert belägen i egen park, har endast plats för ett begränsadt antal helpensionärer. Till kursen, som börjar den 15 sept., böra därför anmälningar ske fortast möjligt.

I Skottlinjen.

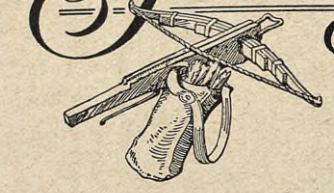

IDUNS FÖREGÅENDE VECKA UTGIFNA Christina Nilsson-nummer har väckt såväl vår läsekrets' som våra presskollegers lifliga bifall. Åtskilliga tidningar ha återgifvit brottstycken ur det intressanta innehållet, hvilken reklam vi naturligtvis sett med nöje, alldenstund de citerande pressorganen ådagalagt den publicistiska takten att anföra källan. Ett undantag härifrån utgör dock Göteborgs Aftonblad, som i sitt nummer för den 16 augusti, i en typografiskt pompös form, helt frankt aftrycker Jane Gernandt-Claines för vårt Christina Nilsson-nummer speciellt skrifna hyllningsdikt, utan att med ett ord angifva hvarifrån den är hämtad. Men icke nöjd med denna långfingrighet fortsätter tidningen att några spalter längre fram under rubriken "Världsdivan och bondgumman" också reproducera porträttgruppen Christina Nilsson och hennes syster med iakttagande af samma omsorgsfulla tystnad i fråga om ursprungsbeteckning.

Vi kunna mycket väl fatta den värderade kollegans glädje öfver att så plötsligt hitta ett intressant bidrag för de hungrande spalterna, dylikt växer minsann inte på träd, allraminst i Göteborg, men här har den glada sinnesrörelsen tydligen varit så öfverväldigande, att känslan för mitt och ditt momentant satts ur funktion.

Förr i världen.

Minnen från lefnadssättet på 1850-talet, upptecknade af HEDVIG INDEBETOU.

(Forts.)

OM VINTERKVÄLLARNA SAMlades familjen kring "bordet framför soffan", fruntimmerna med sina handarbeten, medan någon — ofta husfadern — läste högt. Till upplysning af rummet funnos tvenne talgljus på bordet — i somliga hus endast ett! Ljusen måste allt emellanåt "klippas" med ljussaxen, — ett särskildt därtill afsedt "verktyg" — då veken blef för lång. Råkade man då att därvid släcka det (något som ansågs tafatt och väckte åtlöje) och det endast fanns ett ljus i rummet, blef hela kretsen plötsligt försatt i mörker, tills ljuset hann tändas från ett annat, kanske i nästa rum, ty tändstickor funnos ej alltid till hands.

Angående fruntimmernas klädedräkt, så användes i hvardags mest hemväfda bomullsklädningar, både sommar och vinter, såväl af frun och döttrarna som pigorna; men hemväfda "ullklädningar" endast af de senare. "Köptyg" hade man egentligen till "helgdags" och "bättre". Vi barn hade "urringade" klädningar, och öfver halsen en trekantig bomullshalsduk, som lades i kors öfver bröstet och knöts på ryggen. De äldre hade kattuns- eller silkesschaletter, som hopfästes med en nål. Detta mod tillhörde dock mest 1840-talet. Längre fram på 1850-talet hade man höghalsade klädningar med en bred, ofta fint broderad krage kring halsen. I hvardags begagnade man bomulls- eller kattunsförkläden, och till "bättre" inom hemmet svart sidenförkläde. Ett sådant

kunde en fullvuxen flicka knappt sakna bland sina toalettartiklar. Klädningarna voro alltid sydda med "snibblif" — långa snibbar fram, med hvalfiskben uti, — (stålfjädrar funnos icke) samt voro alltid gjorda att knäppa med häktor i ryggen. Alla strumpor voro hvita: ylle om vintern och bomulls om sommaren. Kulörta strumpor skulle ha ansetts högst tarfligt, sådana begagnades på sin höjd af arbetsfolket, svarta strumpor hade ingen. Skodonen voro i hvardags läder-snörkängor, i helgdags tygkängor — skor endast till festdräkt. Till ytterskodon begagnades lädergaloscher och "utankängor", — om vintern för äldre damer "lappskor" (pälsfodrade läderskodon), ty gutaperkagaloscherna gjorde först sitt inträde fram på 1850-talet. Herrar och gossar begagnade alltid stöflar. Ingen, hvarken gosse eller man begagnade knäbyxor, utan alltid långa. Fruntimmernas vinterkappor voro hemsydda vadderade, de finaste af kläde o. d. Doffelkappor funnos ej förrän mot slutet af 1850-talet. På hufvudet hade vi om vintern "bahytter" (i hvardagslag kallade "lufvor") af svart sammet med ett enkelt uppslag af svart siden — liknande i fason de som begagnades 1910—1912. Om sommaren hade barnen i hvardags liknande hufvor, s. k. "kråkor" af kattun, stärkta och med rottingsställning uti, som gingo längre fram för ansiktet för att skydda mot solbränna — något som man alltid skulle skyddas för, den tiden! — De fullvuxna hade "schäferhattar", halmhattar, klädda med band, och med breda band knutna om öronen och under hakan; senare hade äfven barnen sådana. På händerna hade vi om sommaren halfvantar af gul nankin, och om vintern hvita yllevantar, båda slagen hemgjorda.

Klädningen var för barn och halfvuxna flickor halfkort, räckande ett godt stycke nedom knäet, och därnedanför sågos "byxhålkarna", hvilka räckte ned till fotknölen — i helgdags hvita broderade, och i hvardags af lika tyg som klädningen. Intet af strumpan fick synas.

När en fullvuxen dam trädde in i ett sällskap, måste hon alltid ha svart sidenmantilj öfver klädningen — att sakna sådan ansågs "oklädt". Den behölls på tills alla hälsningar voro gjorda, men efter en stund lades den af och påtogs sedan åter när man tog afsked. Äldre damer kunde stundom i dess ställe ha en finare schal.

Klädningskjolarna voro lika vida upptill som nedtill, rynkade, (sneddade kjolar visste man ej af förrän på 1860-talet) och ej så långa att de nådde golfvet. Därunder hade man "stärkkjolar", ofta flera för att bli "vid omkring". Men de verkliga "krinolinerna" (hvilka uppfunnos af kejsarinnan Eugenie af Frankrike år 1856, vid tiden för kejsarprinsens födelse) — "burarna" af stålfjädrar med benämningen "krinolin" — funnos icke före den tiden. Kulörta underkjolar begagnades icke annat än af folket, utan alltid hvita. — Brosch hade man icke i hvardags, utan endast "att vara klädd med", och den bars då icke i halsgropen utan midt på bröstet. — Parasollerna voro rätt små, de finaste med fransar omkring. Paraply fanns naturligtvis, men icke "entous-cas."

Barnen hade aldrig utslaget hår — det skulle ha ansetts att vara alldeles okammad! De hade i stället som yngre en fläta, hängande på ryggen, senare tre flätor, som upprullades, en bakom hvardera örat och en midt i nacken. När en flicka var omkring 15 år och "gått och läst", fick hon ha lång klädning och "oppsatt hår". Alla fullvuxna fruntimmer buro håret som en hårkorg af flätor i nacken, fästad med en enkel kam. Framhåret var slätkammadt och neddraget öfver öronen. En tid hade somliga det i lockar, som "uppsattes" vid bakhåret. "Uppstruket hår" kom först senare, i medlet och slutet af 1850-talet, i bruk.

All linnesöm för husets och familjens behof syddes för hand i hemmen. Ty symaskiner begynte först i början af 1860-talet att finnas i enskilda hus. — Till och med de fina vecken till herrarnas stärkskjortor syddes för hand med fina "efterstygn" af fruntimmerna i huset. Herrarna begagnade dock icke stärkskjortor i hvardagslag, så att de behöfde ej så stora förråd däraf som nu.

Af finare handarbeten voro hvitbroderi och virkning mest brukliga; och i synnerhet i det förstnämnda uppnåddes af somliga damer stor konstfärdighet. Särskildt nedlades mycket arbete på den brudnäsduk, som hvarje brud af ståndspersonsklassen måste ha, och vanligen fick till lysningspresent af någon sin närmaste väninna.

Klädningssömnaden skedde äfven hemma, på så sätt att någon van sömmerska som bodde i trakten (stundom flera mil bort) "tingades" och hämtades till huset för någon tid, då allt hvad man i den vägen behöfde syddes, och husets fruntimmer hjälpte till. — Hvarje flicka skulle, vanligen vid 8 à 9 års ålder, sy sin märkduk. Därå syddes i korsstygn med silke ett eller flera olika alfabet, jämte familjens och den närmaste släktens initialer m. m. — Det ansågs som stor lyx för en ung flicka att ha klocka — ofta fick hon sådan först till fästmöpresent.

Undervisning i vanligaste skolämnen och pianospelning fingo döttrarna i familjen vanligen i hemmet, där de läste för "guvernant" ("lärarinna" kallades hon icke) eller också sändes de såsom halfvuxna i "pension" i någon stad. Men sedan en flicka "gått och läst" var skoltiden slut, och hon fick sedan ägna sig åt de husliga sysselsättningarna. Af språk lästes först och mest franska.

Gossarna gingo i statens skolor i någon af de närmare städerna.

Stålpennor begynte först fram på 1850-talet att utträngа gåspennorna. Att väl formera dessa senare var en konst, som ej hvem som helst kunde.

Fotografiporträtt (i visitkortformat och helfigur) började finnas omkring 1860 eller något förr. Amatör-fotograferingen begynte långt senare. Förut på 1850-talet fanns endast "Daguerrotyp-porträtt", tagna på glas, men blott i vissa dagrar rätt synbara, och dessa ställde sig ganska dyra.

Veranda på boningshusen fanns icke; möjligen en balkong på något större ställe, eller å mindre hus en "förstu'trapp" med sidobänkar. Eljes satt man ute på trädgårdssoffor eller gungbräden å den sandade gården, eller på "säten" i parkanläggningarna.

Äfven trädgårdarna och "blomsterparterrerna" tedde sig i vissa fall olika emot nu. Bladgrupper kände man ej till, och ej heller inomhus stodo bladväxter i hörnen såsom dekorationer, som nu. Men blommande växter i krukor odlades mycket och stodo då vanligen uppradade i eller vid fönstren.

I trädgården, som vanligen var omgärdad med staket och skild från gården, hade man icke grupper med ett och samma slag af blommor, utan dessa voro utplanterade på lister eller rundlar, med många olika slag om hvarandra i viss ordning. Man hade heller aldrig blomstergrupper i gårdens gräsvallar. Att sätta i en vas blommor af blott en sort, utan grönt, skulle ansetts högst underligt och smaklöst. Utan så många olika blommor, som möjligt, blandades med grönt i buketten. Men denna blandning kunde göras mycket vacker af den som hade smak. Buketterna bundos toppiga och höga — först senare gjordes buketter platta. Flata, liggande, bundos sällan.

Icke heller brukades blommor och kransar vid begrafningar, annat än undantagsvis. Vid begrafningarna brukade icke fruntimmerna följa med till kyrkan och grafven, utan stannade hemma i sorgehuset.

De gamla, perenna växter, som funnos i trädgårdarna i äldre tid, börja nu åter komma till heders, såsom: aklejor, "stormhattar" (eller "blådufvor"), riddarsporrar, olika slag af gula liljor (jämte de vackra hvita liljorna, "kejsarkronor" m. fl. — Stamrosor funnos icke, men alltid stora buskar af de vackra och doftande skära "provinsch"-rosorna, som nu tyckas nästan försvunna — till stor skada! Äfven hvita och enkla gula funnos mycket. — Lökväxterna om våren voro desamma som nu: narcisser, påskliljor, tulpaner, men dessa senare ej i så många olika färger. Hyacinterna drefvos inne, men icke på kalljord. Af sommarblommorna funnos mest löfkojor, astrar m. fl.

I trädgårdarna funnos stundom lusthus, samt bersåer, där man drack kaffe vid "högtidliga tillfällen".

Post kom vanligen blott två gånger i veckan, samt afgick med samma bud. Ty posten fick ofta hämtas rätt långt ifrån, t. o. m. en mil, och man hade ofta gående postbud: någon gubbe eller gumma, som voro pålitliga och oförfärade för alla väder. Man fick vanligen då tre nummer af den dagliga tidningen på samma gång.

Brefkuvert började först finnas i medlet af 1850-talet — förut hopveks brefvet, ofta konstigt nog, och lackades. Så att en hvar måste ha sigill. Äfven munlack användes, men mest för små lokalbiljetter (ofta trekantiga). Frimärken funnos ej heller förrän ungefär vid denna tid, utan man lämnade "postpengar" med brefvet.

När man handlade specerier eller dylikt i en "bod" (butik hette det inte, annat än i städerna) fick man sin vara icke i pappers-påsar, som nu, utan i en strut, som gjordes för tillfället.

Leksaker för barn funnos icke hvarken så många slag eller så vackra som nu. Dockorna hade gipshufvud; de starkare porslinshufvudena funnos då icke ännu. Men dockskåp hade man, ofta rätt vackra och stora. Leksaker som gingo med mekanik funnos ej heller.

Barnböcker funnos rätt många, men inga barntidningar (annat än möjligen någon religiös).

Dalkullor gingo ofta omkring och sålde korta varor och grannlåtskram eller gjorde hårarbeten; medan "Västgötar" åkte till gårdarna med lass af tyger, schalar o. d. Ty på den tiden funnos icke så många landthandelsbodar.

Förlofningsannonser i tidningarna brukades alls icke på 1850-talet; och icke ens kringsändandet af förlofningskort begynte förrän kring eller efter 1860.

Kyrkbröllop voro också sällsynta bland ståndspersonsklassen — sådant förekom snarare vid större bondbröllop, då det var "kronbrud" (som hade socknens guldkrona). Men en "herrskapsbrud" hade vanligen "grön krona". — Till brudklädning användes sällan hvitt, såvida ej bruden var mycket ung. Utan hon hade ofta kulört eller grått siden, samt ännu hellre svart.

(Forts.)

Adelborg.

Af UVA URSI.

(Forts.)

"AR DU SÄKER ATT DET INTE ÄR den blå?"

"Nej, då, det är grönt ljus, alldeles grönt..."

Louise klämde sin börs, mager och tunn som ett Faraos nöt denna vinter och lyktljuset sken ned på dess tomma gula skinnväggar. Men hennes pekfinger listade in i reservfacket.

"Jag har sagt att du inte skulle be i kväll, Hertha, gå hem och fråga din mamma hvad du skall köpa i stället. Jag har inte mer än det där nu, men det räcker för i morgon. Några vedpinnar kanske det också blir, din mamma räknar nog ut det — nej titta, Hertha, ser du — du hade fel! Den har allt blå lyktor och inte gröna..." Men när hon såg Herthas bedröfvade ansikte, lade hon sina händer om barnets hufvud och vände det upp mot sig.

"Det var just bra ser du, så hinner jag få veta hvar ni bo. — Jag kommer och hämtar er i morgon eftermiddag hem till mig med spårvagn, dig och Adelborg och Gabriel och Adela, och då ska vi leka sagor du, och dansa och spela och så mycket vi hinner ända till kvällen — tror du Adelborg orkar? Men vi ska vara så försiktiga med honom — tror du?"

"O ja," sade flickan med ögonen tindrande i ansiktet och upprepade förvirrad dessa två ord åter och åter utan att hitta något annat.

Spårvagnen hven förbi och svepte ett isande vinddrag öfver dem.

"Nå," sade Louise, bläddrande i anteckningsboken, efter en blick uppåt gatan, där två gröna ljus växte allt närmare. "Nu var det gatan och så gårdsnumret du!"

Den lilla svarade och sökte beskrifva vägen där uppe i bergen, men hon uttryckte sig icke på sitt vanliga säkra och rediga vis.

"Öppna inte fingrarna! Tappa inte pengarna!" upprepade hon för sig själf Sagfrökens ord, när hon sedan sprang den slingrande gränden upp.

"Öppna inte fingrarna, att någon ser pengarna och tar dem ifrån dig..." På mindre än ett ögonblick smatt hon in i en svart källarglugg, medan ett lag rusiga ynglingar skränande fyllde gränden. När de voro ur sikte, kröp hon fram och skyndade vidare för att ta igen tiden.

Men för barnets ögon stod hvarken svält eller köld eller sjukdom eller fattigkvarterens råa, unkna brottslighet, endast Sagfröken i ljus lång kappa och lysande ansikte. Sagfröken som kunde tala om sagor så att man såg dem, och som säkert måste varit i himlen och lärt sig.

"I morgon kommer jag och hämtar er..."

Se, det kunde också bli saga i verkligheten! Och Hertha sprang vidare där uppe i det trånga svarta mörkret, som var stort och ljust och doftande som en himmelens klöfveräng. —

Spårvagnen sköt fart, lätt gungande, avenyen framåt, och Louise Hegardts blick sökte plötsligt något genom rutan. Där! — flög hennes gata förbi och var borta igen.

"Hvarför steg jag icke af! Om jag sluppe..." Inte var hon väl rädd för honom, eller för att säga det heller. Det var bara att kunna säga det så, att det blef till något resultat. Det var bara det. "Åh, vore jag på hemväg nu i stället..."

Hon stod utanför magnatens hus, och järngrinden hade fallit igen efter henne. Sakta, alldeles onödigt sakta, steg hon trappan upp. Men när hon i vestibulen fått svar, att herr grosshandlarn tog emot och väntade henne i skrifrummet, trädde hon in med sitt vanliga glada, lysande ansikte.

Det ansiktet tålde grosshandlar Leith så där tämligen att se, och det var ganska mycket, ity att han var ungkarl och kvinnofientlig. Louise Hegardt var hans barndomsväns barn och tycktes honom ett undantag från kvinnosläktet, där kvinna var synonymt med orm, i bästa fall katt.

Grosshandlarn hade snurrat om på sin skrifstol: "Nå, det är du, god afton, flicka."

Louise trampade ljudlöst öfver den mjuka mattan fram till skrifbordet och räckte sin hand.

"God afton! Jo, vill farbror ge mig lite pengar till sill och potatis?"

"Hvad menar du, flicka?"

"Jag skulle köpa sill och potatis, men jag har inga pengar." Hon skakade den tomma portmonnän. "Titta."

"Det blir man tusan så törstig af..."

"Då kanske jag får lite till törsten också? Behöfs ingenting annat än mjölk."

"Kors, hvad är det för slags diet! Skall det vara någon skönhetskur?"

"På sätt och vis. Man blir inte vacker af svält."

Grosshandlar Leith skulle just säga något, men slöt läpparna och betraktade henne några ögonblick.

"Sitt ner," sade han affärsmässigt och gjorde en gest åt stolen på andra sidan skrifbordet. "Hvad är ärendet?"

Medan hon makade stolen utom lampans ljuskrets, förstod hon att det var förspilldt, men man kunde ju tala till punkt för det.

"Mitt ärende är det jag redan sagt."

"Att du svälter och vill ha pengar till mat. Hur mycket behöfs?"

"Jag vore tacksam för hundra kronor."

"Åh kors för tusan!" Herr Leith skrattade med tummarna i ärmhålen. "Af så mycket sill får du ondt i magen."

Hon log hastigt: "Det finge jag nog, men jag har inte sagt jag skall ha den själf."

Han lät skrattet fara och stramade till.

"Jag ger af princip ingenting, det vet du, och känner mina åsikter. Jag hör icke till dem som med flit uppamma lättja och guldkrogar. Du är välkommen hit när du vill, men inte i tiggarärenden, det är mig osmakligt."

"Jag älskar dem inte just heller, men det är sällan man får göra det, som bara är behagligt. Och för öfrigt, när folk icke kan få arbete, hvad återstår för att uppehålla lifvet annat än — tiggeri! Om man vill kalla det så." Louise hade rest sig. "Jag visste ju farbrors åsikter —"

"Så, så, så!" grosshandlarn vinkade med handen. "Men får jag lof att fråga, hvem det var jag skulle ha underhållit med så betydande summor?"

Hon tänkte efter ett ögonblick, men han hade förstått och slog ifrån sig med armarna.

"Nej, nej, nej, inga berättelser jag ber — namnet, eller också ingenting!"

"Adelborg."

Grosshandlar Leith lade armarna på bordet och böjde sig fram: "En han?"

"Ja," sade hon och lutade sig längre bakåt i skuggan.

"Ung?" — "Ja." — "Alltså fattig?" — "Ja." — "Tillfälligt?" — "Sedan ett halfår ungefär..."

"För mannen hit i morgon. Samma tid. Adjö, flicka."

"Tack, farbror, men det — jag är redan — engagerad — jag får besök — —"

"Han? Jag menar Adelborg?"

Hon nickade dröjande.

"Jo jo, jag förstår, ja ja, det är bra. Alltså måndag!"

Hon tog den framsträckta handen.

"Pappa har undrat, om farbror inte kommer upp snart?"

"Får se, kanske det nog blir endera dagen, hälsa honom."

I trappan log hennes mun, men inuti muffen kramade hon sina fingrar. Vore måndagen öfver, m e d resultat! — "Men kalabalik blir det. För att h a n dragit fel slutsatser." — — —

Söndagarna i den stora handelsstaden fann grosshandlar Leith icke vidare nöjsamma, och var det uteslutande — detta betonade han för sig själf två gånger — uteslutande därför som han redan följande eftermiddag ringde på hos Hegardts. Jo, sade jungfrun, herrskapet satt just vid kaffet i salongen.

"Än fröken då, också hemma?" och häfde rocken i tjänsteandens armar.

"Jaa, det är några barn här, som fröken leker med."

"Så den unge mannen är inte kommen än då?"

"Neej —?" Jungfrun stirrade, men lyckligtvis stod herr Leith just vid spegeln och klappade sin bena med handen.

"Nå nå, det blir väl senare då, det är ju god tid."

Husan hade en liten stund därefter en historia af ganska försvarlig längd att under lifligt minspel föredra där ute i köket för kokerskan.

Louise kom in i salongen för att hälsa. Grosshandlar Leith satt ensam i skinnstolen framför brasan.

"Är inte pappa här?"

"Telefon." Och herr Leith betraktade henne noga. — Hvad hon är röd, går i väntan förstås. Han har inte dum smak. Karlen...

"Nå, när kommer han? Jag menar Adelborg, han skulle ju komma hit, sa du?"

"Han är redan här," sade hon mycket lugnt och mycket stadigt, men hennes hjärta bankade. Måtte det gå bra, ringde det i hennes hufvud.

"Här?" Grosshandlarn vände sig på sidan i stolen för att kunna se flickan bättre. — Jo, tänkte han, hon har rätt. Jag såg fel nyss när jag tog det för väntan. Högt sade han: "Er piga är ett våp."

"Jaså," sade Louise stilla. För farbror Leith voro alla jungfrur våp.

"Nåå. Skall han inte... är han... för tusan, får man inte se människan? Eller är han försvunnen nu? Det är verkligen skada..." fortsatte han med ett litet försök att skämta bort sin besynnerliga — nå, det var icke nyfikenhet, icke upprördhet, icke nervositet — men hvad då?

"Prat!" sade han halfhögt och höjde rösten: "Jag hade en sådan briljant man i kikarn för dig, flicka, verkligen ett mönster, ett riktigt mönster. Och hvarken otreflig, ful, trög, dum, ingenting! Ett riktigt mönster, det enda trefliga jag sett rent ut sagdt, verkligen stor skada."

"Stor skada..." upprepade han, och det lät allvarligare än han trodde. "Men hvart tar hon vägen, springer hon nu?"

"Adelborg!" ropade Louise ut genom dörren, "kom hit!"

Då for grosshandlarn upp på sina fötter. Öfver tröskeln slank först en liten parfvel, som Louise tog vid handen, och herr Leith hann mycket godt spänna ut sin mage och sätta på chefsminen.

(Forts.)

Wettergren's
KAPPOR
&
KOSTYMER

OMSORGSFULLASTE ARBETE·
STILFULLA MODELLER·
ERHÅLLAS I DE FLESTA
KAPPAFFÄRER I RIKET·

OFVANSTÅENDE FABRIKAT
finnas i rikhaltigaste sortiment till billigaste priser hos
A.-B. Nordiska Kompaniet, Stureplan.

HUFVUDVILKORET
för
en affärs framgång
är en **kraftig, ändamålsenlig** och **systematisk annonsering** i sådana publikationer, hos hvilka man har den största utsikten att träffa
den rätta publiken.
Genom annonsering i **IDUN** komma hrr annonsörer i kontakt med **den stora bildade och köpstarka allmänheten öfver hela landet.**
Förfrågningar besvaras beredvilligt af
IDUNS ANNONSKONTOR,
STOCKHOLM.

Patent. **Hafregryn** och **Hafremjöl**
Gyllenhammars
För krafters ernående, ät **GYLLENHAMMARS patenterade Hafregryn** och **Hafremjöl.** Öfverallt erkändt för sitt höga näringsvärde.
Tillverkas under läkares kontroll.

Stadion, Nobless
fin Smörkex.
AKTIEBOLAGET ÖREBRO KEXFABRIK.
Kungl. Hofleverantör.

Obs.!
VARUMÄRKET
"FYRTORNETS"
Svenska
Sardiner i finaste Olivolja och Tomatsås för Smörgåsbordet.

A.C. SVENSSONS
KNÄCKEBRÖDSBAGERI
GÖTEBORG
Btabl. 1866.
Äkta Göteborgs-Knäckebröd.
Hygienkontrollant:
Dr G. Hjort af Ornäs.
Tel.: 11 & 929.

ORIGINAL SINGER SYMASKINER
Världsberömda.
SINGER C:o
SYMASKINS AKTIEBOLAG
Filialer
på alla större platser.

Konservapparater, Burkar, Syltkrukor, Glas, Porslin, Lampor m. m.
Billigast hos **Svenska Glas- & Porslinsmagasinet,** 4 Östermalmstorg, Sthlm.
Illustr. priskurant mot 10-öres porto.

Alla som själfva vilja måla i hemmen och önska ett utomordentligt vackert och hållbart arbete böra använda emaljfärgen **Chinalack.** Erhålles hos alla färghandlare.
Se till att Ni verkligen får Chinalack och tag ingen annan. Fabrikanter: **Dorch, Bäcksin & C:os A.-B.,** Göteborg och Stockholm.

Välsmakande och därför utan tillsatser lätt intagligt äfven af barn är Vasens järnpreparat "Ferrol", organiskt lättsmält preparat. 0.97 % järn. På alla apotek till 2 kr. fl.

Specialaffär för SCHWEIZERBRODYR, SPETSAR, VÄFNADER m. m. Rikt profsortiment till landsorten.
Broderi-Affären,
9 Kommendörsgatan 9.

Aldrig
har en tvålsort så snabbt funnit väg till den finare toiletten som
M. Zadig's patent.
Grädd-Tvål
mild och behaglig; gör huden skär och vacker.

"Gemlas" hopfällbara
Reformbord
äro bäst — säljas mest.
Praktiska!

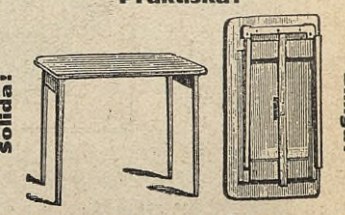

Solida! Billiga!
Böra ej saknas i något hem!
Tillverkas i flere olika modeller och prislägen.
Erhålles i hvarje välsorterad leksaks- och möbelaffär.
Gemla Fabriks A.-B., Diö.

KÖKSALMANACK

Redigerad af
ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND
Inneh. af Elisabeth Östmans Husmoderskurs i Stockholm.

FÖRSLAG TILL MATORDNING FÖR VECKAN 24—30 AUG. 1913.

SÖNDAG. Frukost: Smörgåsbord; lammkotletter med potatis; mjölk; kaffe eller te med surmjölkskaka. Middag: Afredd buljong med svamp; bruten hummer med kall hummersås; stekt hare med brynt potatis och salader; äppelpudding med grädde.

MÅNDAG. Frukost: Smörgåsbord; stekt gädda med äggröra; mjölk; kaffe eller te. Middag: Gratin på buljongskött; körsbärssoppa med skorpor.

TISDAG. Frukost: Smörgåsbord; vildtpastej (rester från söndag); mjölk; kaffe eller te. Middag: Kokt rimsaltad fårbringa med stufvade morötter; filbunke.

ONSDAG. Frukost: Smörgåsbord; bräckt fårbringa (rester från tisdag) med potatismos; mjölk; kaffe eller te. Middag: Grönsoppa med mjölk; kokt makrill med persiljesås och potatis.

TORSDAG. Frukost: Smörgåsbord; hafregrynsgröt med mjölk; kokt sill med smör och ägg samt potatis; kaffe eller te. Middag: Oxstek som vildt med grönsaker och vinbärsgelé; rabarbersoufflé med vispad grädde.

FREDAG. Frukost: Smörgåsbord; ragu på kött med stekt potatis; mjölk; kaffe eller te. Middag: Bräckt skinka med stufvade turska bönor; risgrynsgröt med frukt.

LÖRDAG. Frukost: Smörgåsbord; ansjovisgratin; ägg; mjölk; kaffe eller te. Middag: Kall oxstek med potatissoufflé; saftkräm med mjölk.

RECEPT:

Afredd buljong med svamp (f. 6 pers.). 1 burk champinjoner (1/4 lit.) eller 15 gr. torkade murklor, 2 msk. smör (40 gr.), 4 msk. mjöl (40 gr.), 1 1/2 lit. efterbuljong, 2—3 ägggulor, salt, cayenne.

Beredning: Champinjonerna eller murklorna, som förut böra vara väl förvällda, skäras i skifvor och fräsas i smöret, tills det är klart. Svampen klämmes upp ur smöret med en sked och mjölet fräses därefter med smöret 2 min., den kokande buljongen spädes på och får koka under rörning 5 min. Äggulorna slås upp och vispas i soppan, som därefter afsmakas med kryddorna och hälles öfver svampen i soppskålen. Serveras med ostkrutong eller rostadt bröd.

Kall hummersås (f. 6 pers.). Skal och rom af 2 humrar, 2-msk. smör (40 gr.), 1 msk. vinäger, 2 msk. fin matolja, 2 dcl. tjock grädde, salt, socker, paprika.

Beredning: Skalen, rommen, fettet af hummern och smöret stötas i stenmortel till en fin massa, som passeras genom hårsikt och vrides genom musslin. I den passerade massan tillsättas vinägern och matoljan, litet i sänder, under rörning. Den till hårdt skum slagna grädden blandas i försiktigt och såsen afsmakas med kryddorna. Slås öfver sönderskuren hummer eller kräftstjärtar.

Stekt hare (f. 6—8 pers.). 1 oflådd hare på 3 1/2 kg., (2 lit. skummjölk), 2 hg. späck, 2 tsk. salt (10 gr.), 1/4 tsk. hvitpeppar, 4 msk. smör (80 gr.), 2 dcl. buljong, 5 dcl. grädde eller mjölk.

Beredning: Harar böra ej väga mer än som ofvan är nämndt, ty mycket stora äro vanligen gamla, grofva och sega i köttet. Haren bör hänga 3—6 dagar, allt efter årstiden, för att bli mör. Den flås, hufvud, lår och bogar afskäras, hvarefter haren läggas på ryggen och refbenen afhuggas ända in till filéerna. Den sköljes ytterst noga samt torkas, alla hinnor lossas med en hvass knif och afdragas utan att köttet skadas. — Om så önskas, läggas haren därefter i mjölk och får stå till följande dag, då den upptages och inklappas väl i en duk. — Ryggraden och låren knäckas på inre sidan för att underlätta förskärningen. Haren späckas på rygg, lår och bogar med fina späckstrimlor, doppade i en blandning af saltet och hvitpepparn. Smöret brynes i en stekgryta, rygg, lår och bogar läggas i med de köttiga sidorna ner, brynas vackert på båda sidor, spädas, först med den kokande buljongen, därefter med grädden, och få sakta steka med tätt slutet lock, tills de äro möra, eller omkr. 1 1/2 tim. Haren skäres i vackra bitar, läggas upp på varmt fat, garneras med brynt potatis, salad eller persilja, serveras med afredd sås, tillsatt med 1 msk. vinbärsgelé samt med grönsalad och syrliga salader.

Äppelpudding med grädde (f. 6 pers.). 5 dcl äppelmos, 50 gr. sötmandel, 4 dcl. tjock grädde, 6 blad gelatin, 3 msk. kokande vatten till gelatinet.

Beredning: Äppelmoset bör vara passeradt, ganska fast och lagom sött. Mandeln skållas, torkas väl i ugnen, drifves genom mandelkvarn och blandas med äppelmoset jämte den till hårdt skum slagna grädden. Sist tillsättes det sköljda och i det kokande vattnet upplösta gelatinet, som bör vara afsvalnadt. Massan fylles i vattensköljd och sockerbeströdd bleckform och får stå på is omkr. 3 tim. När puddingen skall serveras, lossas den med en spetsig knif rundt formens kant och uppstjälpes på tårtskål. Garneras, om så önskas, med frukt och biskvier.

Kokt rimsaltad fårbringa (f. 6 pers.). 1 1/2 kg. fårbringa, 4 msk. salt (60 gr.), 2 tsk. socker (10 gr.), 2 gr. salpeter.

Beredning: Refbenen knäckas och bringan ingnides med en blandning af saltet, salpetern och sockret. Den lägges i ett djupt fat och får stå 3—4 dagar, under det den ofta vändes i den lake som bildas. Köttet tvättas därefter väl med en duk, doppad i kallt vatten, sättes på i kallt vatten, får hastigt koka upp, skummas väl och får koka 15 min i 100 grader, hvarefter spadet afkyles till 82—83 gr. och köttet får ligga däri utan att koka tills det är mört eller 1 1/2—2 tim. Serveras med stufvade morötter. Spadet kan användas till någon afredd soppa eller puré.

Sedan köttet är kokadt kan det penslas med vispadt ägg, beströs med fint stötta skorpor, läggas i en långpanna, hvars botten är täckt med spadet, och sättas in i varm ugn att gratineras 15—20 min. Serveras som föregående.

Kokt sill med smör och ägg (f. 6 pers.). 2 stora eller 4 små, salta fetsillar, 1 lit. vatten, dill, 1 hg. smör, 2—3 ägg.

Beredning: Sillen får ligga i vatten 12 tim. hvarunder vattnet bytes 2 gånger. Den flås, urtages, fläkes midt itu, hvarefter ryggbenet jämte alla småben borttagas. Filéerna sköljas väl och klappas in i en fiskhandduk. Äggen hårdkokas 10 min., afkylas i vatten och skalas; hvitan och gulan skiljas och hackas hvar för sig. Sillen lägges i kokande vatten med några dillstrån och får koka 8—10 min. Uppläggas med hålslef på varmt serveringsfat, det skirade smöret hälles öfver och sillen garneras med ägghvitan och gulan i täta ränder. Serveras med nykokt potatis som frukosträtt.

Risgrynsgröt med frukt (f 6 pers.). 1 1/2 dcl. karolina-risgryn (150 gr.), 1 lit. vatten, 1 1/2 lit. färska eller 1 1/2 hg. torkade äpplen eller 1/2 lit. inlagda krusbär, 1 1/2—2 dcl. krossocker (1—2 msk. punsch).

Beredning: Risgrynen sköljas, skållas i hett vatten, få afrinna och påsättas i kokande vatten. Äpplena skalas, skäras i fina klyftor och tillsättas jämte sockret när gröten kokat omkr. 15 min. Gröten får därefter sakta koka, tills grynen och äpplena äro fullkomligt mjuka, eller omkr. 1 1/2 tim., under det den ofta omröres så att den ej bränner vid. Gröten afsmakas med mera socker, om så behöfves, och punschen tillsättes, om så önskas. Serveras med grädde eller mjölk.

Användas torkade äpplen, sköljas dessa och läggas i blöt i 2 dcl. vatten, omkr. 12 tim., innan de skola kokas. I stället för äpplen kunna inlagda krusbär användas och gröten för öfrigt kokas på samma sätt.

Till denna gröt kunna äfven krossgryn användas.

FATTIGA FÖRÄLDRAR.

Af Gustaf Svensson.

(Forts.)

Så larfvade mor med bråda steg sin kos bort och halfyllekjolen och silkesschaletten viftade farväl. En bålgeting fick i förbifarten ett tjufnyp af kassen. När hon hunnit till början af skogsstigen vände hon sig om och viftade och skrek för fulla muggar: »Åhåj o hoj, Olle, gôssen lilla min! Det ligger en skôren limpa i skôpshylla bakom kalfdansbytta! Sök te lista ut hvar den spräkleta hönan går å lönnvärper!»

Så fortsattes ginvägen till bys och far följde henne med ögonen ända tills skogen helt och hållet ätit upp

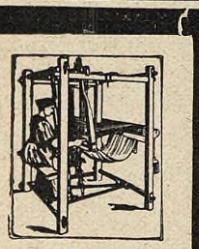

Schweizer's
Siden
tullfritt till bostaden!

Begär prof på våra nyheter i svart, hvitt och kulört: **Crepon, Faconnés, Chinés, Ottoman, Messaline, Mousseline** 120 cm. bredt från 95 öre meter, **Sammet** till klädningar och blusar. **Plysch** till jaketter och kåpor. Såväl som **blusar** och **rober med äkta Schweizerbroderier** i batist, ylle och siden.
Vi säljа endast garanteradt solida sidentyger **direkt till privatpersoner portofritt och redan förtulladt till bostaden.**
Schweizer & Co., Luzern S 4 (Schweiz).
Sidentygs-Export. — Kungl. Hoflev.

Begär alltid Vantar & Strumpor MED Lejon MÄRKET!
BÄSTA KVALITET!

henne; då som först började lien hvässa sitt »risch-rasch», medan »Gråbrunan», saliga »Brockans» dotterdotter med älgblod i ådrorna, stod tjudrad en bit ifrån och blängde med idisslares sinneslugn på det framtida vinterfodret.

Många timmar hade gått, solen stod nu högt på himlen och mor kunde hemväntas när som helst. Klöfvervallen låg afmejad och Gråbrunan låg idisslande tjudrad vid en annan afkrok. Far hade hittat fem ägg, insmusslade i en halmtapp under slipbon.

Limpan var borta, spilkummen upp- och nedvänd och kaffepumpans innehåll hade bortdunstat i misstänkt hög grad. Mycket hade således händt och likväl hann Olof med att slå ett nytt band kring vattentunnan och satt just på förstustenen, täljande mor ett nytt klappträ, när hon blef synlig på gångstigen, knogande på väskan och kassen, nu fylld med specerier och delikatesser (ej att förglömma Olles snuspaket) samt med en mindre sockertopp dinglande i en tåt, likt en bidevindskryssande kjol- och schalettskutas uppdragna dragg.

Hon gick så långsamt, så olikt sig själf, tyckte far och hans aning att något händt blef snart obarmhärtigt bekräftad vid åsynen af hennes gråtröda ögon.

»Hur i jösta rike är det fatt, Bothilda?»

»Kom med in får du hör'at,» snyftade mor och klef hasteligen in i köket, följd i hälarna af Olof, släppte med en våldsam duns sockertoppen på golfvet, slängde kassen på pinnsoffan och, mumlande en hemlighetsfull ordformel som gick fars öra förbi, drog hon efter letandet i äskans botten fram det tråkiga, talade och sade: »Det är på tok ställdt me' Maja, du far!»

Gubben ställde sig att stirra och gapa helt idiotiskt.

Gumman nickade emellertid med den öfverlägsna min, som fullkomlig kunskap om ödesdigra händelser skänker.

Då gick gubben, utan att ta notis om brefvet, och slog sig ned på förstustenen, fortsättande hemslöjden, medan Bothilda fortfarande satt fullt påklädd på pinnsoffan och grät..

»Forbannade stadsbusar,» murrade snickarn och träflisorna röko nu iväg dubbelt så långt och voro minst dubbelt så grofva.

»Är det likt Maja te styra så till.» Oj, hvad han späntade, täljde, kretade och gick an!

»Hum — sakramänskade sjampinjon eller hvar han kallas, den där kaluffsmakarn — han skulle halstras på hötjuga — jaha, det skulle han.»

Han slöjdade, som för att rädda sitt lif, och snart hade han endast en sticka kvar att rensa oxeltanden med, under det han kom att tänka på klappträt, kringspridt på marken och lika söndersmuladt som hans faderstolthet.

(Forts.)

FÖRTJUSNING
som alla läsare vårt ensastående rikhaltiga sortiment af Kontinentens nyheter i
SIDEN.
som vår utställning eller tillskrift så sända vi franko och
GRATIS
vår stora profkollektion af de mest moderna och eleganta mönstren!
BRUNKEBERGS MANUFAKTURMAGASIN
Brunkebergstorg 24 STOCKHOLM.
Allm. Tel. 1840 Rikstel. 735

SVAR

Å den senast införda serien frågor följa här nedan svar, och har redaktionen ansett, att det utfästa priset 10 kr. denna gång bör tilldelas signaturen Ebon, hvadan innehafvaren af denna signatur behagade anmäla sig å vår byrå för beloppets utbekommande.

N:r 177. I nr: 29 af Idun för 1908. — Vänd eder till hennes dotter, fru Matti af Geijerstam, Stockholm.
Ebon.

N:r 178. Vid borgerlig vigsel är man klädd i promenaddräkt, hatt och handskar. Man kan använda hvad blus som kläder en bäst. Brudgummen i jaquettekostym. Sissi Maxwell.

N:r 179. Om ni skulle ta och läsa annonserna i Idun så skulle ni nog hitta på en hel del dylika om hushållsskolor, en del med utsatta priser pr år eller kurs. Att läsa annonserna i Idun medför icke alls någon moralisk skada för er. De äro alla hållna i ett lättförståeligt språk. Att här räkna upp några hushållsskolor vore ju lätt men vår herre har gifvit oss förmågan att läsa för att vi skola bruka den. Sissie Maxwell.

— Har ni i 7 år förestått hushållet så behöfs det blott att ni köper Iduns präktiga kokbok samt använder den för att ni skall kunna söka och få husföreståndarinneplats i ett enkelt hus. Ebon.

N:r 180. Fråga personligen i affärerna. Ebon.

— Bästa fru Karin! Vänd er till Svenska hem, Mästersamuelsgatan 3 eller till någon affär i er hemtrakt med förfrågan om de vilja köpa era konserver. De tala nog om för er hvad ni kan förtjäna på dem. Annonsera i någon spridd tidning om att ni har goda konserverade grönsaker att sälja. Sissie Maxwell.

N:r 181. Trifves gör man på en öde ö, blott man där har hem och verksamhet, älskar man sin man är den plats där han vistas den bästa på jorden. Förvandla den lilla tråkiga landsortshålan till ett intelligensens hemvist, bilda en läseförening eller klubb, där ni komma samman då och då och utbyta tankar, läsa goda böcker, musicera och hvarför inte också taga en liten boston ibland. Bilda en syförening för stadens damer och sy och brodera. En gång om året ställer ni till med en basar för att försälja allt det de idoga händerna under året utfört. Vinsten användes till ett nyttigt ändamål. Herre gud, fru Karin, hur kan ni finna lifvet tråkigt, dettа härliga lif som vi själfva kunna göra så ljust och lyckligt och fullt af sol och glädje. Gif allt och fordra intet och ni skall snart känna er genomträngd af lycka och nöjd med landsortshålan. Är man frisk finnes det inga sorger på jorden. Men är ni sjuk, då är ert lif präfvande tungt.
Sissie Maxwell.

— Om ni menar med att trifvas att vara lyckliг och nöjd, så skall ni allra först arbeta på att ni blir god och ädel. Den som är god och ädel yttrar sig ej så otacksamt som ni gjort om den stad, som gifvit er älskade ett lefvebröd så att han kunnat reda ett hem till sig och er. Tänk så många tusende älskande som inte kunna gifta sig och komma samman, emedan mannen inte kan få en så pass aflönad plats att de kunna sätta bo. Och tänk på de miljoner unga människor af båda könen, som äro hart nära förtviflade emedan de ej kunna få en plats. Jag känner åtskilliga jag af det slaget. De skulle anse hvilken plats som helst som hvilken stad som helst som ett eden, om de bara kunde få en plats där, som gaf dem ett lefvebröd. Det är inte staden och platsen där vi bo, som göra det vi trifvas. Enkelt folk kan man mycket lättare komma i språk med än andra. Boklig bildning är nog bra. Hjärtats bildning bättre. Skall vi välja endera, så är det bättre med hjärtats bildning enbart än boklig bildning enbart. Ni är stockholmare till lif och själ säger ni. Ni menar kanske att ni är van vid stockholmsnöjen, utelif, sällskapslif etc. Det kan finnas nöjen i den stad dit ni kommit också. Lär er att se det närvarande och att se framåt. Se inte tillbaka. Så skall ni snart trifvas. Intressera er för ert hem. Blif den lilla stadens numro ett. Hjälp dem med hvad ni kan. Se inte nedlåtande på dem, utan räck dem värdigt händerna så blir ni omtyckt och älskad. Blir ni omtyckt och älskad så blir ni lycklig. Och blir ni lycklig så är ni nöjd. Ergo, är ni lycklig och nöjd, god, ädel, täcksam och vänlig så skall ni trifvas. Ni kan inte annat. Ni får sol rundt omkring er, lyckans sol, och så sol inom er. Tro mig. Allting »trifs» i solen, blommor, djur och människan först och sist. Ebon.

N:r 182. Det finns flera sådana tidningar. Den bästa är nog »Dies Blatt gehört der Hausfrau». Pris 8 mark pr år. Inkognito.

N:r 183. I Iduns »Hjälpreda» för mars—april 1905 är en uppsats om växtfärgning af Ebba Bergendahl. Den kanske är lämpligt för er! Inkognito.

— Handbok i växtfärgning af Elisabet Wärn-Bugge. Finnes i bokhandeln, kostar 1 krona. Sissie Maxwell.

N:r 184. Föreningen för kyrklig själavård, Jakobsgatan 4, Stockholm.

N:r 185. Läs annonserna i Idun för några månader tillbaka. Där finnas många sådana lämpade just för flickor, som ämna resa till England för språkstudier. K.

N:r 186. Bären kunna godt rinna utan föregående kokning. Flaskorna böra vara riktigt torra och dessutom gärna sköljda med god konjak eller rom. Finnes bland bären öfvermogna eller skämda sådana vill det gärna jäsa.
Sissie Maxwell.
(Forts.)

Stickade Ylletröjor
för Damer och Barn.

Dessin	Kvalité	Längd	Barn 1 35 cm.	Barn 2 45 cm.	Barn 3 55 cm.	Dam 4 65 cm.	Dam 5 75 cm.	Dam 6 85 cm.
1121	Lätt, afvig och rät, rosa eller hvit	Kort ärm	0.35	0.42	0.55	0.72	0.85	0.98
		Lång ärm	0.45	0.52	0.65	0.90	1.10	1.30
1124	Halfylle **krympfri,** rosa eller hvit	Kort ärm	samma pris som 1121.					
		Lång ärm						

Dessin	Kvalité	Längd cm.	Utan ärm	Kort ärm	Half ärm	Lång ärm
1122	Treflig resårstickning, rosa eller hvit	85	1.08	1.28	1.45	1.65
1125	D:o extra stor och vid	90	1.32	1.45	1.80	2.10
1123	Treflig resårstickning, naturmelerad	85	1.08	1.28	1.45	1.65
1133	Finstickad, krympfri, afvig och rät. Mycket omtyckt kvalité. Lätt, naturmelerad.	75	1.65	1.80	1.95	2.20

På beställning 1133 äfven i rosa och hvitt.

Storlekarna 1, 2 och 3 äro för barn.

Se i öfrigt priskuranten!

Kom alltid ihåg att trikå är en *elastisk* väfnad och att, då den uttänjes på bredden, den naturligtvis förlorar i längden. Detta gäller dock hufvudsakligen för *stickade, åtsittande* plagg. För allmänheten är det nog svårt att skilja emellan det vi fackmän kalla stickadt och väfdt, därför ha vi i priskuranten öfverallt där väfda varor nämnas anfört att de äro *väfda.*

Alltså — då frågan är om rekvisition af lösare stickade ylleварor, bör *längdmått* tilltagas drygt; någon närmare lag härför kan icke anföras — den är beroende af kvalité och art. Beskrif hvad Ni önskar, så förstå vi resten.

NYA TRIKÅFABRIKEN, VALDEMAR NIELSEN,
Etablerad 1891,
BRYGGAREGATAN 4, STOCKHOLM.

Sydsvenska Kredit Aktiebolaget,
Drottninggat. 4, Stockholm,
Afdelningskontor: Götgatan 31,
Depositionsräkning 4 1/2 %.
Kapitalräkning 4 1/2 %.
Sparkasseräkning 4 %.

Automatiska elektriska anläggningar
för belysning etc. i herrgårdar, villor, hotell, kyrkor m. m.
(Lister Brustons pat. syst.)

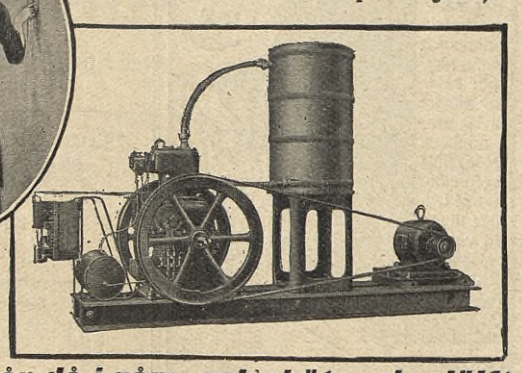

Tänd ljuset på vanligt sätt!

Maskineriet går då i gång och sköter sig självt. Ingen särskild personal. Startar själv. -:- Stannar själf.
Hundratals anläggningar i bruk.
Gör oss ett besök och se vår profanläggning i gång.
A.-B. CELER, REGERINGSGATAN 32, STOCKHOLM C.
Representanter antagas. Begär katalog.

ANNONSER skola vara inlämnade till Expeditionen senast fredag för att kunna införas i följande veckas nummer.

LEDIGA PLATSER

LÄRARINNA, frisk, musik. och undervisningsvan sökes för 11-årig flicka (kl. 4) mot fritt vivre och 12 kr. pr månad. Svar med foto, betyg och ref. före 27 aug. till komminister R. Janzon, Stjärnorp (Östergötland).

GENAST kan sympatisk, treflig flicka erhålla plats mot någon lön i fam. där jungfru saknas — husmodern är god »matmamma» — och hjälp till de gröfre sysslorna finnes. Svar till »Familjemedlem», Box 23, Skene.

UNG FLICKA från godt hem, som genomgått 8 kl. läroverk, erhåller god plats på herregård för att undervisa 2 barn om 7 och 9 år (äfven i musik). Betyg, foto och löneanspråk sändas till »Hösten», Helsingborg p. r.

BARNHUSA, van, ordentlig, får plats i läkarefamilj 24 okt. Svar till »I. R.», Borgholm.

EN VERKLIGT BARNKÄR, frisk, renlig och ordentlig barnfröken, med gladt och hurtigt sätt, erhåller plats i slutet af sept. att efterse tre (3) barn, det minsta nära 4 år, samt hålla deras kläder och rum i ordning. Lön 20 kr. pr månad samt fri resa. Goda rek. fordras. Svar jämte foto till »H. L.», Iduns exp., Sthlm.

PÅ LANDTEGENDOM i Södermanland önskas allvarlig lärarinna för 2 barn. Undervisning i vanliga skolämnen, språk och musik (kl. III—IV). Ålder ej under 20 år. Uppgif lönepret. Svar till »A.», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

EN anspråkslös, bildad, huslig ung flicka, fullt kunnig i matlagning och alla hemgöromål sökes till mindre familj i Helsingfors, Finland. Egenhändigt skrifven ansökan jämte betyg och foto torde inlämnas snarast möjligt till Doktorinnan Ester Wænerberg, Östra Henriksgat. 1, Helsingfors.

BARNSKÖTERSKA, helst examinerad, ordentlig och pålitlig, sökes för två små barn. Svar till Finnekumla gård, Finnekumla.

EN VERKLIGT BARNKÄR, frisk, ordentlig och huslig 20—25 års flicka från godt hem, erhåller den 15 sept. verkligt god plats att tillse en 2 års gammal gosse, samt hjälpa husmodern med lättare inom hemmet förefallande göromål. Kunskap i enklare sömnad nödvändig. Helst musikalisk. Familjemedlem. Svar med foto sändes till Fru Douglas-Dahlgren, Adolf Meyer & C:o, Göteborg.

VERKLIGT barnkär, dugl. enkel, förståndig flicka önsk. till barn, äfven spädt samt andra görom. Barnh. finns. »Snäll och frisk», Iduns exp.

GUVERNANT. För 3 barn om 8, 11 och 12 år, som skola läsas upp i 3:dje förberedande, 1:sta klass gosskolan och 3:dje klass flickskolan, önskas i bruksförvaltarefamilj i norra Upplande en guvernant, som äfven i öfrigt vill vara behjälplig med barnens vård och tillsyn. Svar till »Å. Ä. Ö.», under adress S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b.

BÄTTRE UNGHERRE söker ung bildad dam att förestå hemmet. Svar med nödiga upplysningar och foto till »Hem, September 1913», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BILDAD FLICKA, sällskaplig, med god karaktär och från ett godt hem, 25—28 år, som med ordning och sparsamhet kan leda och deltaga i de husliga sysslorna, med jungfrus hjälp, får plats i respektabel affärsmans hem på landet. Tre personers hushåll. Svar till »Självständig plats», under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

BARNKÄR, bildad flicka, helst från mellersta Sverige eller Norrland, omkring 25 år, villig att åtaga sig vården af två barn på 3 1/2 och 6 år samt kunnig i sömnad erhåller den 1 sept. god plats. Svar med uppgift om ålder och lönepret. åtföljdt af betyg och foto till Fru Helene Holm, f. n. adr. Backudden, Marstrand.

BARNFRÖKEN till Paris, 22 à 25 år, frisk och snäll, hemma i tyska språkets talande, får plats i fransk-svensk familj att sköta 3 gossar, 8, 6 och 3 år. Familjemedlem. Svar »Mademoiselle», Fjärås.

BÄTTRE FLICKA, som förut innehaft plats som tandtekniker eller är hågad lära sig yrket samt är villig i lättare husliga göromål, får plats genast. Svar med foto, lönepret. och ref. Tandläkare A. Horney, Sundsvall.

EN FRISK, barnkär, arbetsvan flicka, helst från landtbrukarefamilj, kunnig att på egen hand sköta matlagning och öfriga hushållsgöromål sökes till hem på landet nära Helsingfors. Egenhändigt skrifven ansökan jämte betyg och foto torde snarast möjligt inlämnas till fröken Lilli Lönnström, Villa Solbacken, Kerava, Finland.

I PRÄSTGÅRD i sydliga Sverige nära järnvägsstation och ej långt från stad önskas till hösten en stadgad, pålitlig och ordentlig samt i matlagning, bakning m. m. kunnig flicka att ensam sköta två personers hushåll med hjälp endast vid extra göromål. Målade golf i rummen och vattenledning i köket. Årlig lön 300 kr. eget rum. Goda ref. fordras. Svar till »Sydsvensk prästgård», Iduns exp. f. v. b.

ORDENTLIG, pålitlig flicka, något kunnig uti matlagning och bakning samt barnjungfru, frisk och barnkär, något kunnig uti sömnad, erhålla goda platser 15 okt. Svar till »A. R.», Alingsås p. r.

UNG, MUSIKALISK FLICKA af god familj erhåller plats 1:a sept. i fam. i villasamhälle nära Göteborg. Sökanden bör kunna undervisa 2 flickor i åldern 8—9 år i vanliga skolämnen samt i pianospelning, det senare äfven med 2 något äldre barn. Betyg, ref., helst foto samt löneanspråk till Fru Elsi Stahre, Lerum.

I LÄKAREHEM närheten af Stockholm, får musikalisk, undervisningsvan lärarinna plats, tvenne elever, en gosse 7 år, en flicka 10 år, 2 och 3 klassens kurser. Vid. Nya Inack.-Byrån, Jakobsbergsg. 34, Sthlm.

BREFLÅDA

EXPEDITIONENS BREFLÅDA:

»Oberoende skånska». 4:— pr gång. Likvid i postanvisning.
»Rex». Uppgif namn och adress.

EN ARBETSAM, duglig, barnkär flicka, verkl. kunnig i alla husl. göromål önskas som kokerska och vänl. hjälp. Barnhusa och sköterska finnes. »Sparsam och villig», Iduns exp.

TYSK BARNFRÖKEN, sykunnig och pålitlig, erhåller god plats på större herrgård i Östergötland den 1 okt. Svar med betyg, löneanspråk. och foto torde sändas under adr. »Friherrinnan E.», Sjöryd, Tenhult.

EN enkel och anspråkslös flicka med elementarbildning önskas som lärarinna för tre barn. Svar med betyg och löneanspråk torde sändas till »M. E.», Hedenskog, Råda, Värmland.

FÖR EN UTEXAM. undervisningsvan folkskollärarinna, enkel och allvarlig, finnes plats i sept. för 9-årig flicka. Helst musikalisk. Svar till Fru A. Pryke, Buskhyttan, Nyköping.

TYSK FRÖKEN sökes som husmoder åt fyra små barn. Sökande bör vara musikalisk, ordentlig, frisk och barnkär och kompetent att på egen hand sköta om ett hem med hjälp af flera tjänarinnor. Svar helst med löneanspråk, ålder och foto. Platsen att tillträda 1 sept. Fru Carl Asp, Charlottenborg, Motala V:stad.

DEN 1:ste oktober eller förr sökes en anspråkslös, ordentlig hus- och kammarjungfru kunnig i finare tvätt och sömnad samt en s. k. ensamjungfru eller enkel hushållerska. Rekom. fordras. Svar till »M. A. Avenyen», Göteborg p. r.

ENSAMJUNGFRU, komp. att sköta ett hushåll, intresserad, renlig, sparsam och med ett vänligt sinnelag, erhåller förmånlig plats till hösten hos ensam dam i Göteborg. Svar med löneanspråk och foto samt ref. sändes till Fru Westin, född Gibson, adr. Hyddan, Jonsered.

ANSPRÅKSLÖS FLICKA får plats i prästgård som lärarinna och husmoders hjälp. Betyg, anspråk och foto sändes till »Duglig 2», Iduns exp., Stockholm.

GUVERNANT erhåller plats genast för läsåret 1913—1914 å mindre herrgård vid järnvägsstation i norra Ångermanland för att undervisa tvenne flickor till inträde våren 1914 i samskolans 2 och 3 klasser samt därjämte vara behjälplig i hushållet. Företräde för musikkunnig. Svar jämte lönepret. och ref. torde benäget ställas till Fru Greta Schmidt, Björna.

PÅ STÖRRE HERREGÅRD på Gotland finnes plats 1 nov. för en ordentl. husjungfru. Hon bör vara kunnig i städning, enklare dukning och servering, tvätt och strykning och för öfrigt ha ett artigt och villigt sätt. Svar med foto samt lönepret. till Stafva Gård, Barlingbo.

GUVERNANT önskas till 15 sept. i enkel småländsk prästgård. Elever 2 välartade flickor 9 och 10 år, som genomgått småskola. Vanliga skolämnen, handarb. och möjligen musik. Sökande bör hafva intresse af att leda barnen i kristl. och kyrkl. anda, vara enkel, anspråkslös, helst prästdotter från landet. Svar med betyg, ref., lönepret. och foto till Komminister G. Lekander, Färjaryd.

BARNKÄR, elementarbildad, musikalisk lärarinna önskas till hösten för 11-årig flicka. Svar med betyg, ref., foto och löneanspråk torde genast insändas till »R.», Iduns exp. f. v. b.

EN SNÄLL och vänlig flicka med lust för blomsteraffär erhåller genast aflönad elevplats i förstklassig dylik affär. Rekom. insändes till »Blomsteraffär», Iduns exp. f. v. b.

EN DUKTIG FLICKA, helst landtbrukaredotter, gärna musikalisk, och som genomgått husmodersskola och äger vana i att med sparsamhet och ordning sköta landthushåll, erhåller plats som husföreståndarinna den 15 sept. eller den 1 nov. Svar märkt »Landtgård» jämte rek. och foto inom 8 dagar till Snällposten, Lund.

EN BÄTTRE, enkel och anspråkslös, ej alltför ung flicka, som vill åtaga sig att efterse och delvis sköta 2 små gossar får god plats i Lidingö villastad. Hon bör vara barnkär och sykunnig. Svar med foto inom 8 dagar till »Fru S. S.», Södertelje p. r.

GUVERNANT, musikalisk och undervisningsvan önskas till 1 sept. i tjänstemannafamilj på bruk i mellersta Sverige att undervisa 12-årig flicka i 4 kl. el. kurs, musik och handarbet. Uppgift om löneanspråk jämte betyg, ref. och foto torde skyndsamt insändas till »F. K.», Iduns exp. f. v. b.

ENKEL, anspråkslös lärarinna, kompetent att undervisa i t. o. m. 3 kl. ämnen i allm. läroverk samt i musik, får plats från 15 inst. sept. i norrländsk prästgård med enastående naturskönt läge att undervisa 5 barn (2 gossar, 3 flickor) i åldern 8—12 år. Dagl. undervisning 4 tim. Ref. samt löneanspråk torde sändas snarast möjligt till »K. G.», Iduns exp., Stockholm, f. v. b.

TREFLIG, anspråkslös flicka (ej för ung) önskas att undervisa 2 flickor i elementarskolans 2:dra och 3:dje kl. kurser samt i musik. Svar med foto och lönepret. till Stora Lunds Gård, Ödeshög.

GODA PLATSER för lärarinnor, värd., kontors-, affärs-, sällskaps-, hushålls-, barnfröknar gm. Norra Inack:Byrån, Malmskillnadsgat. 27, Sthlm.

KOKERSKA och husjungfru erh. i höst goda platser å större herreg. Svar med rek. och lönepr. till »Nov. 1, 1913», Norrköping p. r.

BARNFRÖKEN af god familj erhåller plats 20 okt. Sökande skall förut hafva haft sådan plats, vara barnkär, glad och frisk, samt trifvas på landet i ett godt ställa hem. Svar märkt »Goda rekom.», Tarsta.

I BRODERIAFFÄR får duglig flicka plats som mönsterriterska. Svar till »God plats», Halmstad p. r.

Barnfröken.

En barnkär, musikalisk, bildad samt duktig flicka önskas i höst för 2 barn om 2 och 4 år af fam. boende i Göteborg. Ålder omkr. 30 år. Helst sykunnig. De bästa rek. fordras. Svar med foto till »Familjemedlem», Stockholms Dagbl. Annonsk., Göteborg.

Lärarinna

sökes till tjänstemannafamilj å landet för undervisning af 13 års flicka i vanliga skolämnen, musik och handarbete. Svar med betyg, foto och löneanspråk till »Tjänsteman», Kristianstad p. r.

Som hushållerska

att ensam förestå ogift tjänstemans hem vid större grufsamhälle i Norge önskas till hösten en pålitlig och duktig kvinna, kunnig i matlagning och strykning samt med förmåga att självständigt styra och ordna hemmet. Hjälp till gröfre göromål erhålles. Svar med betygsafskrifter, foto och ref. jämte lönepret. torde sändas till »Ordningssinne» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm, f. v. b. Medio augusti.

Något hushållsvan,

bättre flicka, villig att hjälpa frun med alla inom ett hushåll förekommande göromål erhåller god plats som familjemedlem i aktad, bildad fam. på landet i litet trefligt samhälle. Är en af Jämtlands vackraste platser vid Indalsälfven. Endast 2 pers. hushåll. Svar till »Familjemedlem 1913», Sv. Telegramb. Annonsafd., Sthlm, f. v. b.

Bättre, enkel och huslig flicka,

kunnig i matlagn. och event. sömnad, som vill åtaga sig sköta ett mindre hushåll för 2 pers. tillsammans med husmodern i finare familj i stad, erhåller plats till den 1 nov. Svar med rek., foto, löneanspråk och ålder torde insändas till »L. 215», Gumælii Annonsbyrå, Malmö f. v. b.

En gudfruktig, snäll flicka

fullt kunnig i handarbeten och ritning får plats i Tapisseriaffär event. föreståa filial. Svar jämte foto, rek. och löneanspråk till »Biträde», Iduns exp. f. v. b.

Musik- och Sånglärarinneplatsen

vid helpensionen Tyringe för läsåret 1913—1914 är till ansökan ledig. Lönen, beroende på antal elever, har varit omkr. 1,200 kr. för 8 mån. Tillfälle till arbete utom skolan. Svar till Ester Boman, Nolhaga, Alingsås.

Bättre, ordentlig, sykunnig flicka

sökes till den 1—15 sept. hos Tandläkare, såsom hjälp och biträde i såväl vänt- som operationsrum, samt dessas städning. Äfvenså någon tillsyn af en 10 års gosse. Svar med betyg, löneanspråk samt foto till »Ordentlig», Södertelje p. r.

Två lärarinnor

erhålla plats vid Osby landthushållsskola. Vinterkurser. Ansökan jämte betygsafskrifter och lönevillkor insändas till rektor före den 1 sept. Närmare upplysningar lämnas af föreståndarinnan.

STYRELSEN.

Hos ensam änkefru

finnes plats mot fritt vivre den 1 okt. för en bättre, ordentlig flicka, kunnig i matlagning och husliga göromål. Svar med foto till »A. B.», Södertelje p. r.

PLATSSÖKANDE

UNG elementarbildad flicka önskar plats som guvernant åt mindre barn. Är äfven villig att gå frun tillhanda med lättare sysslor. Svar emotses tacksamt till »Norrländska 1913», Iduns exp., Sthlm.

EXAM. SJUKGYMNAST af bildad familj önskar plats som massös i familj samt som hjälp i hushållet. Har genomgått hushållsskola. Betyg och ref. finnes. Svar till »T. M. W.», Iduns exp.

TVÅ BÄTTRE FLICKOR önska till hösten plats i familj. Kunniga i husliga sysslor, sömnad och barnavård. Sv. till »Blekingskor», Karlskrona p. r.

UNG NORRLÄNDSKA, som genomgått Kgl. H. lärarinnesem. och omkring 8 mån. vistats utrikes, önskar plats som lektris och sällskap, event. å resa, i treflig familj i Sverige eller utlandet. Undervisar gärna i franska och engelska. Svar med uppgift om löneförmåner m. m. motses tacksamt till »A—a» under adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Stockholm f. v. b.

FLICKA, omkring 30 år, med godt föräldrahem, önskar mot lön plats i familj, att vara frun behjälplig — där jungfru finnes — och anses som familjemedlem; helst i eller vid större stationssamhälle. Är van vid alla i ett hem inomhus förekommande göromål. Svar utbedes inom 8 dagar till »Familjemedlem», Landskrona p. r.

KAMMARJUNGFRU. Enkel, bättre flicka önskar plats, helst som kammarjungfru, kunnig i kläd- och linnesömnad. Bästa betyg från handarbets- och väfskolor. Tacksam för svar till »22 år», Wadsbro p. r.

LÄRARINNA med examenskompetens för Kindergarten och förberedande klasser till elementarläroverk önskar från hösten undervisa i hem eller skola i Stockholm eller dess omnejd. Svar till »Kindergarten», Stockholm 6.

AU PAIR sucht gebildete junge Deutsche zum Herbst Stellung als Gesellschafterin, Stockholm bevorzugt. Adr.: Martha Bennewitz, Strelitz Alt in Mecklenburg.

ENKEL FLICKA från landet kunnig i matlagning, bakning, sömnad, väfnad och handarbeten söker plats som husmoders hjälp på större landtgård. Svar till »Ordning», Kiosken, Rönneholmsv., Malmö.

19 ÅRS FLICKA önskar plats i finare fam. att gå frun tillhanda; är kunnig i sömnad; den 1 okt. Svar till »19 år R. B.», Karlshamn p. r.

UNG FLICKA, som genomgått 8-kl. läroverk önskar till hösten plats som guvernant eller barnfröken. Något musikalisk. Svar till »M. L. 1913», Eskilstuna p. r.

MUSIKLÄRARINNA, undervisningsvan (privatlektioner) med goda rekom. fr. elever önskar plats i praktisk eller privat skola, eller hos någon finare familj, där hon, om så önskas, äfven kunde deltaga i lättare husliga sysslor event. kontorsgöromål. Svar märkt »Norrländska», Malmberget p. r.

MEDELÅLDERS ensamstående dam, kompetent att med ordning och omtanke sköta ett hem, äfven där barn finnes, söker plats, där hon som husföreståndarinna kan få arbete och existens. De bästa rekom. från flere framstående personer, kunna företes. Svar till »H. B.», Allm. Tidningskontoret Falun f. v. b.

I GODT HEM, sökes plats af undervisningsvan, musikal. lärarinna. Goda betyg. Svar »Samvetsgrann», Sv. Telegrambyrån, Sthlm.

UNDERVISNINGSVAN LÄRARINNA önskar guvernantsplats för mindre barn i god fam. Något musik. Kun. i handarbete och sömnad. Utm. goda betyg och rek. Svar till »Berlin 1913», Iduns exp., Sthlm.

21-ÅRIG FLICKA, som genomgått elementarläroverk, önskar plats som sällskap och hjälp hos ensam, bildad (sjuklig) dam. Är kunnig i finare och enklare sömnad samt bokföring. Svar märkt »S. H.», Iduns exp.

TVENNE BÄTTRE FLICKOR, nyligen konfirmerade, önska komma i familj i Stockholm eller dess närhet där tillfälle gifves att få deltaga i husliga göromål och allt som förekommer i ett större hem. Svar med upplysningar om villkoren m. m. torde benäget insändas under adr. »Familjenäget insändas under adr. »S. N. Familjemedlem», Iduns exp.

UTEX. Kindergarten-lärarinna som äfven undervisat t. o. m. 3:dje förb. önskar plats i skola eller familj, gärna utomlands. Svar till »Kinderg.-lärarinna», Iduns exp.

TVÅ unga flickor från godt hem önskar plats i bättre familj för att lära ett hems skötande. Tacksam för svar märkt »S. D.», Iduns exp. f. v. b.

UNG bildad norrländska, som genomgått väfskola, samt har lust och fallenhet och god kunskap i konstväfnad önskar plats i väfskola eller bättre familj att väfva. Svar till »Norrländska», Iduns exp. f. v. b.

VILLIG, bättre flicka som genomgått hushållsskola och sedan praktiserat önskar plats. Svar emotses tacksamt till »23 år», Iduns exp. f. v. b.

19-ÅRIG BILDAD FLICKA som genomgått en kurs i barnavård önskar plats att passa spädt barn. Svar till »Barnsköterska», Lund.

ANSPRÅKSLÖS GUVERNANT, kompetent att undervisa två flickor (12—14 år) får plats i enkelt hem på landet. Svar med betyg och löneanspråk till »Två flickor», Västervik p. r.

UNG, bildad flicka (aflagt studentexamen) af god familj önskar plats som sällskap och lektris till 1:sta eller 15 sept. Svar till »Lektris», Färgelanda p. r.

PLATS ÖNSKAS att passa mottagning hos doktor. Svar till »Van vid sjukvård», Iduns exp.

22-ÅRIG NORRLÄNDSKA önskar plats i liten fam. för att deltaga i alla husliga sysslor. Svar före 31 aug. märkt »Hanna», Håbygård f. v. b.

EN FLICKA söker plats den 15 sept. i liten familj inne i Stockholm för att få deltaga i alla förekommande göromål. Svar inom 8 dagar till »A.», Vadstena p. r.

BILDAD, musik. 21-årig flicka, söker snar. plats i fin fam. som hjälp och sällskap, helst på landet. Kunnig i skrifgörom. Svar till »21 år», Borås p. r.

BÄTTRE, musikalisk flicka med kontorsvana samt kunnig i maskinskrifning önskar plats som skrifbiträde eller som sällskap och hjälp i bättre familj eller hos ensam person. Svar märkt »Prästdotter», Postkontoret, Högbergsg. 40, Stockholm p. r.

I SEPT. önskar ung bättre landsflicka plats i familj, att hjälpa till med förefallande göromål, hälst där jungfru finnes. Svar till »Familjemedlem», Kosta p. r.

21-ÅRIG FÖRLOFVAD FLICKA önskar mot fritt vivre komma i godt hem där tillfälle gifves att deltaga i husliga sysslor framför allt matlagning Svar till »Ninnie», Iduns exp. Stockholm.

UNG FRU söker plats som husföreståndarinna på en större gård eller hos någon tjänsteman. Svar inom 8 dagar till »Ung Fru», Iduns exp., f. v. b.

TVÄNNE norrländska sjuksköterskor önska privatvård i sept., helst i södra Sverige. Svar märkta »Syster Signe» och »Syster Lena», Iduns exp.

BÄTTRE FLICKA, kunnig i sjukvård, önskar plats som hjälp och sällskap i familj eller hos ensam person. Helst i Stockholmstrakten. Svar med uppgift å lön etc. märkt »Plikttrogen», Iduns exp., f. v. b.

JUNGES, deutsches Mädchen Forstmeistertochter, musikalisch, sucht Aufnahme in schwedischer Familie zu Mitte Sept. au pair gegen Sprachenaustausch. Auf Wunsch beste Referenzen. Näheres Frau Königl. Forstmeister Lehnpfuhl, Kloster Zinna, b. Jüterbog, Deutschland.

23-ÅRIG FLICKA från godt hem som genomgått fem klasser i samskola, önskar plats i familj som husmoders hjälp. Är villig, om så erfordras, hjälpa till med skrifgöromål samt hjälpa barn med läxläsning. Svar: Allm. tel. Lagnö 21.

EN 20 ÅRS FLICKA önskar till den 1 okt. plats i bättre hem där jungfru finnes, helst på landet, att deltaga i matlagning samt för öfrigt i ett hem förekommande sysslor. Är kunnig i sömnad och handarbete samt genomgått slöjd- och hushållsskola. Någon lön önskas. Tacksam för svar inom 10 dagar till »Familjemedlem», Sibbhult p. r.

BÄTTRE 22 ÅRS FLICKA önskar plats i god familj, att vara fruns hjälp och sällskap där tillfälle gifves att få lära matlagning och för öfrigt hjälpa till med förefallande göromål, där jungfru finnes, helst å herregård. Tacksam för svar till »Villig», Box 2, Hultsfred.

18-ÅRIG FLICKA med normalskolekompetens önskar plats som guvernant i familj. Svar med uppgift å lön till »X.», Laxå.

Enkel, bättre flicka

önskar plats i god familj. Kunnig i matlagning, handarbete samt något i sömnad. Prima betyg finnes. Familjemedlem. Svar till »Intresserad 22-åring», Ulricehamn p. r.

Undervisningsvan

guvernant önskar plats för kommande läsår. Ref. finnas. Tacksam för svar till »Sept 1913», Knifsta p. r.

Guvernantplats

önskas till hösten 1913 af 18-årig flicka, som genomgått 8-kl. läroverk. Svar till »Energisk 1913», Iduns exp.

Seminariebildad, ung flicka

önskar plats i fam. att undervisa å lägre och mellanstadium. Ref. lämnas. Svar till »S. 22», und. adr. S. Gumælii Annonsbyrå, Sthlm f. v. b.

Som värdinna

i bildadt hem, officers eller tjänstemans, helst hos änkeman där barn finnes, önskas plats af bildad, medelålders änkefru, med stor förmåga att handleda barns uppfostran och för öfrigt ha omvården om ett hem. Lön fästes intet afseende. Ref. om så önskas. Svar till »Plikttrogen 1913», S. Gumælii Annonsbyrå, Göteborg.

Bildad flicka

önskar till hösten komma i treflig familj för att under god husmoders ledning vinna praktik i ett bättre hems skötande. Är villig att deltaga i alla i ett hem förekommande göromål. Helst i Stockholm eller dess närhet. Svar till »Sällskap och hjälp», Helsingborg p. r.

I VACKER TRAKT af Småland, i fin familj mottagas ungdom, äfven de som önska lära hushåll. Svar till »Hemtrefnad», Tranås p. r.

I PRÄSTGÅRD i Skåne kan en 15—16 års flicka blifva inackorderad för att samman med egen dotter läsa 7:de kl. kurs. Konfirmationsundervisning om så önskas. Svar till »A. 16», Helsingborg p. r.

INACKORDERING I TYSKLAND. Unga flickor och damer erbjudas god inackordering till moderat pris i bildad familj i närheten af Hamburg. Undervisning i språk och musik om så önskas. Adress: Frau Bertha Steffen, Oldenfelde bei Altrahlstedt. Vidare underrättelser hos fröken E. Dahlén, Drottninggatan 102, Stockholm. Tel. Riks 46 19.

SOM LÄSKAMRAT åt 8-åring önskas till 1 sept. en snäll och väluppfostrad flicka eller gosse, från bildadt hem. Ref. begäres och gifves. Inackordering 60 kr. i mån. Svar till Fröken M. Fleetwood, Gräntgö & Västervik.

I KVARSEBO PRÄSTGÅRG på Kolmården emottagas från 1 okt. några inackorderingar som äro i behof af lugn och hvila. Ref. önskas och gifvas. Priset moderat. Rikst. 7.

STAATLICH konzessionierte, gut empfohlene Privatklinik, Berlin—Schöneberg, nimmt männliche u. weibliche Kranke auf. Operationen. Entbindungen. Anfragen zu richten an »S. S.», Iduns exp., f. v. b.

Vid rekreationso ten Byle,

naturskönt belägen i norra Östergötland, mottagas nervösa personer pr år. Godt bord, trefliga rum, varmbad, daglig post, telefon, sjukvård. Adr. Fru Eklöf, Lindesborg, Marsjö.

I bildad, engelsk familj

i Stockholm önskar yngre banktjänsteman inackordering till hösten. Svar till »Student», Iduns exp., Sthlm.

Lisakulla Hvilohem,

Sätila, Västergötland, emottager för sensommaren och hösten inack. Lugnt och stilla hem. Härlig natur. Barrskog, roddbåt, sol- och strandbad. Piano. Pris 2,25—2,75 pr dag. Billigare pr mån. Vidare meddelar Fru Elisabeth Schultheisz.

Årsinackordering

kan erhållas på naturskön vid barrskog belägen egendom i Södermanland. Läkare på gården. Humant pris. Svar till Fru Tora Anander, Dalby Bettna. Rikst. Bettna 9.

Ny hushållskurs

15 sept.—15 dec., 4 elever. Öfverstinnan A. Hyltén-Cavallius, f. Frick. Adr. Sandvik, Smålands Burseryd.

Inackordering

finnes för 2 unga flickor med deladt rum, hos fru Maria Planting-Gyllenbåga, Artillerigatan 28 A. III. A. T. 222 23.

Billig o. lärorik hushållskurs

(1 okt.—1 dec.), omfattar matlagning, konservering, väfning m. m. Begär prospekt. Fru Ida Palmgren, Bettna.

Det bästa läkemedlet är

NISSENS

ÄKTA BRÖSTKARAMELLER

Enda tillverkare A.-B. Nissens Manufacturing, Norrköping.

Doktor J. Arvedsons kurs

Sjukgymnastik, Massage o. Pedagogisk Gymnastik,

medför enligt kongl. maj:ts medgifvande samma kompetens och rättigheter som en kurs vid Gymnastiska Central-Institutet.

Kursen 2-årig, börjar den 15 sept.

Prospekt på begäran genom D:r J. Arvedson, adr. Odengatan 1, Stockholm.

DOKTOR HILLER

återtager praktiken 1 sept. Nerv- o. nervösa sjukdomar. Hypnotisk behandling. Drottninggat. 82, Stockholm.

Gymnastikdirektörsexamen

aflägges efter 2-årig kurs af kvinnliga elever vid

Sydsvenska Gymnastik-Institutet.

Ny kurs börjar 14 sept.

Prospekt gen. *kapten J. Thulin, LUND.*

Göteborgs Gymnastiska Institut,

Göteborgs Arkader, Göteborg,

längsta o. fullständigaste specialkurs i ***Sjukgymnastik*** o. ***Massage.*** Nästa läsår börjar den 12 sept. **Begär prospekt!**

Vid

Professor Unmans Institut

börjar 1 okt. ny (ett-årig) kurs i massage och sjukgymnastik. Begär prospekt! Brunkebergsg. 9, Sthlm.

Tandteknikerkurs.

Assistent W. Johnsons kurs börjar åter den 1 sept. Anmälningar snarast Malmskillnadsgat. 60, Stockholm.

BARNMORSKAN, fröken Ester Beckman, adr. Skara, åtager sig efter öfverenskommelse praktik i familjer. Ref. på begäran.

Besvärande hårväxt

borttages bäst genom

Mc Millan & Arthurs, London,

EPILATOIRE.

Depôt hos A. W. NORDING, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63, Sthlm.

Mot grått hår.

Enda fullt tillförlitliga oskadliga medel som återgifver hår och skägg dess ursprungliga färg. Pris 5,50 + porto. **Endast i Fanny Gelins Parfymmagasin, 5 Malmtorgsg., Sthlm. Kungl. hofl.**

ROYAL WINDSOR

Det berömda

hårstärkande vattnet.

Gifver grått hår dess ursprungliga färg. Borttager mjäll. Hindrar håret att falla af. Märket grund. 1879. Beg. end. fl. med orden: *Royal »Windsor Perfectionne».* En alltjämnt stig. försäljn. samt 30 års succés gar. Royal Windsors verkan. Pris kr. 5.— + porto.

Nederlag: **Franska Parfymmagasinet, Hoflev., 21 Drottninggat. 21, Sthlm.**

Mélanogéne,

Diquemare — färgar hår, skägg och ögonbryn — håller färgen i månader. Pris kr. 4,50. Endast i

Franska Parfymmagasinet,

Kungl. Hoflev., 21 Drottningg. 21, Sthlm.

Den som vill undvika att i sommartid få en röd och fräknig hy bör ingnida den med Oatincrème som är en naturprodukt framställd af ren hafre.

Huden får genom rationelt bruk en vacker varm färg.

Oatine finnes öfverallt samt hos A. W. Nording, Biblioteksg. 11, Drottningg. 63 och Birgerjarlsgatan 16, Stockholm.

Missprydande hårväxt

utrotas med Trianonpasta utan efterlämnande af märken eller rodnad i huden. Absolut ofarligt luktfritt medel — icke pulver. Bättre än elektrolytisk behandling. Användes dagligen med osviklig framgång i min praktik för skönhetsvård, vid behandling såväl i ansiktet som å kroppen. Pris 5 kr., till landsorten mot postförskott. Försändes diskret. MARIA ENQUIST, Biblioteksgatan 6—8, Sthlm. Riks Norr 390. Allm. 226 62.

VINOLIA

Tvålar. Parfymer och Toalett-Artiklar.

VINOLIA PARFYMER. Den mest välkomna present man kan gifva en dam, är ett af dessa eleganta etuier. Vi rekommendera särskildt: Royal Rose, Violette Fleurie, Tulipe d'Or.

V 151

Vinolia Generalagentur:

Skepparegatan 6, STOCKHOLM Ö. Dj.

Crême de Cholepalmine,

utmärkt antiseptiskt hudmedel,

säljes i tuber à 30 öre hos *Herrar Speceri-, Färg-* och *Parfymhandlande* m. fl. samt å *Apoteken.*

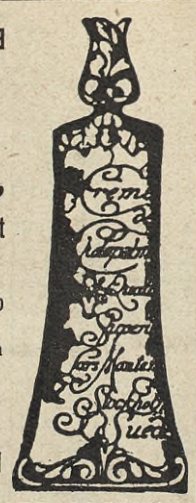

Lättare arbete i hushållet. Stortvätt kan undangöras på en förmiddag med Castoriatvål. Ingen borstning eller gnidning. Absolut fri från skadliga ämnen. 4 tvålar för kr. 1:30. Kölnerlagret, 24 Smålandsgat., Sthlm. Prospekt franko.

Elsa Philips Husmodersskola,

Karlavägen 1 A, Stockholm,

börjar sin 11:e termin för bildade unga flickor den 15 sept. 1913. Undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och inläggningar af frukt, grönsaker och kött, sjukmatlagning, uppköp, födoämneslära, hushållets ekonomi m. m. Olika kurser. Examinerade lärarinnor. **Förbereder inträde till lärarinnekurser i huslig ekonomi.** Prospekt, ref. och närmare upplysningar på begäran.

ELSA PHILIP, *Stockholm, Karlavägen 1 A, 3 tr.* Tel. Ö. 1310.

Två Demonstrationskurser

anordnas i ***Elsa Philips Husmodersskola,*** Karlavägen 1 A, Sthlm, från torsdagen 4/9 t. o. m. tisdagen 9/9.

Demonstrationerna fortgå dels kl. 12—2 f. m. och dels 6—8 e. m. och omfatta: konservering af frukt, bär och grönsaker; — goda, billiga smårätter; — vegetariska rätter och kokning i papperspåse. Deltagarne få själfva afsmaka rätterna. Pris för 5 gånger 8 kr. Begränsadt antal deltagare. Närmare upplysningar meddelas och anmälningar emottagas af **ELSA PHILIP,** Karlavägen 1 A, Stockholm. Tel. Öst. 1310.

Elisabeth Östmans Husmoderskurs.

Grundad år 1902.

Kursen för flickor, som omfattar 3 1/2 mån., börjar tisdagen den 2 sept. Grundlig och praktisk undervisning i enklare och finare matlagning, uppläggning och garnering; bakning af jäsdegar och finare bakverk; syltning, beredning af saft och gelé. Konservering af frukt, grönsaker och kött; konfektberedning, smörupläggning, dukning, servettbrytning och servering; kökets, spiselns (vedspis och gasspis) och kokkärlens skötande, uppköp av matvaror, bokföring för hemmet; födoämneslära och köttstyckning (5 lekt.) Dessutom en kortare kurs i sjukvård för hemmet samt (valfritt) barnavård.

Kursen för fruar, som omfattar 10 veckor med arbete varje torsdags f. m. från kl. 9 eller 1/2 10 f. m. till kl. 1/2 4 e. m., börjar den 9 okt. kl. 1/2 10 f. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning af jäsdegar och finare bakverk; finare matlagning; uppläggning och garnering; konservering, konfektberedning; dukning och servering m. m.

Aftonkursen, som omfattar 10 veckor med arbete hvarje fredags e. m. från kl. 1/2 6—kl. 9 e. m., börjar den 3 okt. kl. 1/2 6 e. m. I denna kurs meddelas undervisning i bakning; enklare och finare matlagning; uppläggning och garnering; konfektberedning; smörupläggning, dukning och servering m. m.

Prospekt och närmare upplysningar på begäran.

ELISABETH ÖSTMAN-SUNDSTRAND,

Riks 2035. Stockholm, **Klarabergsgatan 40,** 5 tr., hiss. Sthlmstel. 9302.

Långbanshyttans Slöjd- och Hushållsskola.

Undervisning meddelas uti matlagning, konservering och inläggning. Väfnad, handarbeten, kläd- o. linnesömnad. Vidare genom **Elfrida Kastman, Långbanshyttan.**

Skogsbo Hushållsskola, Leksand,

börjar 15 sept. 1913 sitt 10:de arbetsår för 8 unga flickor som slutat skolan. Kursen omfattar: enklare och finare matlagning, handarbete och vävning samt födoämneslära, bokhålleri och främmande språk.

Närmare upplysningar och referenser lämnas av

Gertrud Walin, Signe Philip,

Leksand.

Fil. D:r Anna Ahlströms Läroverk

Nya Elementarskolan för flickor,

29 Kommendörsgatan, Stockholm, invid Cirkusplan.

Småskola (äfven gossar). **Elementarskola** med **normalskolekompetens. Gymnasium** med **dimissionsrätt.** Anmälningar kunna ske skriftligen.

Anna Ahlström, fil. d:r.

Helsingborgs Husmoderskola,

Drottninggatan 13. Rikstel 1956.

börjar sin andra kurs den 15 sept. Teoretisk och praktisk undervisning i finare och enklare matlagning, bakning, konservering och alla inom ett hem förekommande göromål samt handarbete och linnesömnad. Prospekt och upplysningar på begäran.

Emmy Öberg. **Gunborg Myrberg.**

Lektioner i Linnesömnad.

(även blusar, barnkläder m. m.)

Kurserna börja åter den 10 sept. Under okt.—nov. även aftonkurser.

Karin och Eva Egnér, Sibyllegatan 36.

Rikstel. 3530. Allm. Tel. 21004.

Före den 8 sept. är adressen **Asarum.** Tel. Karlshamn 300.

Kvinnliga arbetsområden.

Uppgifter angående utbildning, löneförhållanden, arbetstillgång m. m. Samlade och utgifna af

Fredrika-Bremer-Förbundets byrå.

Pris 25 öre.

Rekvireras hos Fredrika-Bremer-Förbundet, Stockholm.

Hvarför klaga?

öfver höga hyror, när

RÅSUNDA

erbjuder alla stadens bekvämligheter i ljusa, rymliga våningar till så låg hyra som 150 à 200 kronor pr eldstad.

Spårvagn till Stockholm hvar 10:de minut (före kl. 10 f. m. och efter kl. 4 e. m. hvar 5:te minut).

Upplysningar å Stockholms Uthyrningsbyrå, Kungsträdgårdsgatan 12 samt på platsen.

Stockholms Samgymnasium,

Allm. Tel. 8245. **Odengatan 41.** Rikstel. 6856.

3-klassig förberedande skola. — Realskola. — Fullst. gymnasium med real- och latinlinje. Dimissionsrätt.

Höstterminen börjar med inträdes- och flyttningspröfningar den 2 sept. kl. 11 f. m., med upprop den 6 september kl. 11 f. m.

Mottagning d. 1—21 aug. onsdagar och lördagar kl. 11—12 f. m., fr. o. m. den 22 aug. hvarje dag kl. 11—1/2 12 f. m.

Lekt. **J. F. Nyström.** Läroverksadj. **O. G. A. Hahr.** F. mag. **Dagmar Kempff.**
Ordf. i styrelsen. Föreståndare. Bitr. föreståndarinna.

Birgitta-Skolan,

Regeringsgatan 19—21, Stockholm.

Kurser i klädsömnad, linnesömnad, barnkläder, konstbroderi, spetssöm, knyppling och monteringar.

Höstterminen börjar 1 september. Anmälningar skriftligt under augusti månad. Prospekt på begäran.

Elisabeth M. Glantzberg. **Emmy Kylander.**

Rektor Laurells Skolhem

i Vike, Värmland, rekommenderar sig härmed i föräldrars och målsmäns åtanke. Skolan är en sjuklassig samskola, förberedande till realskoleexamen samt för inträde vid gymnasiet. Dess hufvuduppgift är att, på samma gång den bereder sina elever tillfälle till vistelse i en frisk och vacker landtlig trakt, kunna så långt möjligt åt den enskilde individen gifva det mått af intresse vänlig tillsyn och hjälp i arbetet, som ofta, särskildt i brytningsåldern, kan verksamt bidraga till en karaktärsutveckling i lycklig riktning.

En naturlig, ungdomsfrisk anda inom skolan, ett otvunget, förtroendefullt och — där så passar — kamratlikt förhållande mellan de ledande och de ledda, en effektiv och tilltalande studiemetod samt ett godt hem åt eleven under vistelsen vid skolan äro några medel, hvarigenom vi hoppas kunna vara våra ungdomar till nytta.

Mindre begåfvade elever äfvensom fysiskt svagare emottagas gärna och ägnas inom särskild klass samt genom särskilda metoder den uppmärksamhet och hjälp de i högre grad än andra kräfva. Vanartig ungdom kan däremot icke emottagas vid skolan.

För äldre eller mera försigkomna elever finnes en särskild kurs hvarje år, afsedd för realskolexamen med tidsvinst.

Tillfälle till deltagande i hushållsgöromål, manlig och kvinnlig slöjd samt trädgårds- och jordbruksarbeten. Friskt idrottslif till lands och sjös (Vänern.)

Alla nödiga upplysningar lämnas beredvilligast af föreståndaren,

Rektor Elias Laurell, adr. *Vike* pr *Kristinehamn.*

Läs detta:

Då på sista tiden flera personer börjat annonsera om, att de bota Engelska sjukan, anhåller jag att icke blifva förväxlad med dessa. En annonsör uppgifver sig till och med äga 35 års praktik ehuru själf endast 32 år gammal. Vill Ni erhålla snabb och säker hjälp

mot Engelska sjukan och Barnförlamning,

så tillskrif mig, ty jag har behandlat denna sjukdom i 40 år och har således en erfarenhet, som ingen annan. De recept jag använder äro för utvärtes bruk och fullkomligt oskadliga samt härleda sig från munktiden och hafva bringat hjälp åt mångtusende. Engelska sjukan utbryter vid alla åldrar och äro symptomerna i hufvudsak följande: Blodbrist, slappa armar och ben, kalla händer och fötter, gnatigt lynne, ingen sömn, ingen aptit, somliga äta mycket men magra ändå, slem stockar sig i hufvudet, mage, leder, som medför en ryslig klåda, utslag, lederna blifva styfva, stockar sig slemmet på strupen kallas det struma. Sneda lemmar kunna bli återställda. Sök i tid åtminstone för barnen, de lida oförskyldt. Bref besvaras blott mot dubbelt porto. Begär intyg. **HANNA BENGTSSON, Munkgat. 2, Malmö,** vid Pildamsvägen. Tel. 5388.

Örebro Husmoderskola

Tel. 976 **(icke Hushållsskola) Vasatorg. 1,** börjar höstterminen den 27 aug. 1913. Undervisning meddelas i **allt** som hör till hushållet, äfven **kläd-** o. **linnesömnad** samt **konservering.** Särskilt avseende fästes vid **god** o. **billig** mat samt **tillvaratagande av rester.** Skolan har tillerkänts ***guldmedalj*** 1911. Prospekt och anmälan genom Fru Alfh. Rystedt.

Ljungby Hushållsskola.

(Kronobergs län).

Några elevplatser lediga från 1 sept.

Begär prospekt.

A. Bäckström, Ljungby.

SKÅNSKA HANDELSBANKEN.

Fonder 20,900,000 kronor.

Stockholmskontor: **Arsenalsgat. 9.**

Filialer: **Södermalmstorg 8.** **Sturegatan 32.**

Deposition 4 1/2 %
Kapitalräkning
Sparkassa 4 %

Fondafdelning. **Kassafack.**

Finnes i hvarje välsorterad skoaffär.

Idun utgifves denna vecka i A och B.

Wilhelmssons Boktr. A.-B., Sthlm, 1913.